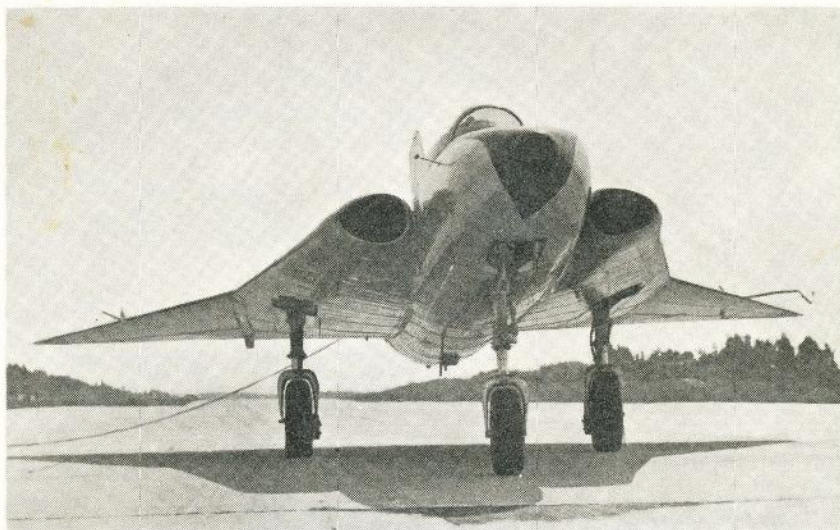

"DRAKEN"

— en SAAB-konstruktion
på experimentstadiet

Nr 2
1953

Årgång 4

UR INNEHÄLLET:

Otto Dahlin: CVA kännning.
Otto Dahlin: Luftmobilen — ett reaplan år 1903.
Jerker: Skyddsombud på drömresa.

Hugo Dahlström: Jag arbetade i Ryssland.
Idrott: CV-tävlingarna i Arboga och Linköping.
Idrottskrönika.

Bergtrollets höstnummer

dyker upp en aning försenat. Det var avsett att komma ut i början på oktober. Jag passar på att ge alla, nej inte alla, men en hel del författare en känga för dröjsmål med manus.

Det vore kanske lika bra att klämma till med båda fötterna, ty jag har faktiskt räknat med att presentera ytterligare ett Bergtroll i år, julnumret, som väl numera kan betraktas som tradition.

Alltså ädla vänner och ovänner: Samlens till krafttag för ett gediget julnummer. Alla manus måste vara inlämnade senast den 28 november för att komma med. Gärna ser jag, att de lämnas in redan under de två första veckorna i november. Välkommen med bidrag!

Plats för julkhälsning blir det också i år. Listor kommer att sändas ut i god tid.

RED.

TACK!

Ett varmt och hjärtligt tack för visad vänlighet på min 50-årsdag.

Helge Branth.

—//—

TACK!

Tack för all vänlig hägkomst.

Gösta Bjurhammar.

—//—

TACK!

TACK för vänlig uppvaktning på min 40-årsdag.

Bengt Lundmark.

BERGTROLLET

Personaltidning för
CVA och CFA, Arboga

I redaktionskommittén:

John Eklöf, avd. 270 P, tel. 404

Karin Bolin

John Steen

Hugo Dahlström

BERGTROLLET
gratulerar

CFA. — 50 år.

Hilmer Wikström	5/11 1903
Dagmar Bengtson	22/12 1903

CVA. — 60 år.

814 Linus Ekman	1/12 1893
-----------------	-----------

50 år.

1199 Valter Augustsson	24/9 1903
1348 Edvin Johansson	2/10 1903
211 Sture Bengtsson	24/10 1903
40 Alfred Lissåker	9/11 1903
671 Karl Svensson	13/12 1903
948 Sven Söderström	18/12 1903

CVA kännning

Flygdirektör Otto Dahlin fortsätter här nedan sin artikelserie

8. CVA bygges

År 1943.

Redan under årets första månader blev byggnadsverksamheten på CVA-området synnerligen intensiv. Entreprenören för bergsutsprängningarna (Arbogaarbetena, med ingenjör Lennart Hägglund som platschef,) satte full fart på schaktningsarbetena för inslaget till bergsanläggningen, och i anslutning därtill anlades en dubbelspårig transportjärnväg för schakt- och sprängmassor till den stentipp, som entreprenören fått anvisad vid vägen mellan Igelsäter och Asby gård. För tippvagnstågen utnyttjade firman 6 st. lokomotiv, varav 4 st. om 8 ton och 2 st. om 3,5 ton. En kvarleva av transportvägen är vägvalLEN mellan Igelsätergipen och flygfältet. Den först anvisade tippplatsen, som efter överenskommelse med Arboga stad låg söder om Kungsörsvägen och i gipen väster om Sofielund, ansågs som mindre lämplig och kom aldrig till användning.

På den åker som fanns mellan bergsinfarten och den plats, där vaktbyggnaden nu står, uppförde Arbogaarbetena en barackstad i klondykestil. Det var skjul för kompressorer och för ventilationsanläggning, borrarmedja, reparationsverkstäder, matbodar, klädskjul, expeditjonsbarack, reparationssskjul för lok m. m. samt mängder av byggnadsskjul. I skogskanten vid nuvarande flygfältss grindarna ordnades ett markentteri (den s. k. "Futten") och omedelbart bakom detta ett svinhus. På flygfältssidan i närheten av "Futten" iordningställdes krossverk.

Boningshuset och sidobyggnaden vid Karlslund blev logement för byggnadsarbetare och i skogarna söder om Peterstorp uppstod tillfälliga bostäder i form av skjul, baracker och under sommartid tält. Zakrisbergs bostadshus iordningställdes som kontor för Flygförvaltningens kontrollsektion A 4; chefskontrollant var civilingenjör Gunnar Wennerström.

I april 1943 voro schaktningarna så långt komna att insprängning kunde börja. Det var i första hand

*Bergsinfart med ventilationstrumma.
Fotografiet taget den 26 augusti 1943.*

den tidigare nämnda provtunneln som utsprängdes samt dessutom tunnel I. Provtunneln kallades P-tunneln, ett namn som ännu lever kvar. De bergsakkunniga, som år 1942 tillstyrkt den preliminära sprängningsplanen, följde genom besök på platsen sprängningsarbetena och funno därvid icke anledning ändra sin uppfattning utan tillstyrkte arbetenas fortsättande. Så skedde och under år 1943 utsprängdes så gott som hela P-tunneln och hela tunnel I.

I och med beslutet om att verkstaden skulle insprängas och sprängningsplan blev fastställd måste Flygförvaltningens verkstadsbyrå snabbt utarbeta underlag för byggnadsavdelningens konstruktionsarbete, detta även rörande ovanjordsbyggnationen. Redan 1941 och 1942 hade uppgjorts preliminär planering av arbetsuppgifter och arbetsvolymen för den nya verkstaden. Dessa genomarbetades och aktualiserades. Fördelning på bergs- och ovanjordsanläggning gjordes samt en noggrann beräkning av erforderliga golvytor. Därefter kom den viktiga frågan om placeringen av de olika verkstadsavdelningarna i berget i förhållande till varandra. Principen "lätta" avdelningar i övervåningar följdes; vidare att i mesta möjliga mån låta P-tunneln i egenskap av monteringshall utgöra centrum för flygplansektionens övriga avdelningar. Hänsyn måste emellertid ständigt tagas till de tunnelbredder och tunnelhöjder, som ur utsprängningssynpunkt voro möjliga att erhålla. Tyvärr medförde provsprängningarna under årets lopp ett flertal ändringar av sprängningsplanen, vilket å sin sida förorsakade ständiga omarbetningar av verkstadsplaneringen.

Transportfrågan inklusive behovet av lyftanordningar och traverser behandlades givetvis noggrant. I det underlag, som erfordrades för byggnadsavdelningens konstruktionsarbete, måste för varje lokal angivas alla ur byggnadssynpunkt speciella förhållanden rörande de

*Klart att börja borra för sprängning.
Fotografiet taget den 15 april 1943.*

arbeten som avsågs utföras där, behov och placering av vatten, avlopp, kraftuttag, belysning, tryckluft, separerat evakuering m. m. Vidare måste principförslag till i byggnaden ingående fast inredning uppgöras.

Parallellt med utarbetandet av underlag enligt ovan uppgjordes på verkstadsbyrån anskaffningsplaner för verkstadsutrustning och därvid i första hand maskinutrustning.

På verkstadsbyrån arbetade, under verkstadsdirektören Koch, ingenjörerna Kjell Axelson och Thure Trossne så gott som helt på CVA-projektet. Författaren till denna artikelserie, som var chef för Flygförvaltningens Flygverkstad i Ulvsunda (FFVS), erhöi i uppdrag av verkstadsdirektör Koch att biträda i frågor rörande CVA. Förf. fick värdefullt bistånd av verkstadschefen vid FFVS, Bengt Wassgren.

De mångåriga erfarenheter som funnos vid de båda äldre centrala flygverkstäderna, CVM och CVV, utnyttjades givetvis, och en utomordentligt värdefull hjälp erhöi av de båda styresmännen, flygdirektörerna N. Harald Larsson och Nils Söderberg, samt av föreståndarna vid deras för CVA aktuella verkstadssektioner. Dessa senare uppgjorde i flera fall självständiga inredningsförslag, som i stort sett kom till utförande. Här må nämnas dåvarande flygingenjören Gösta Magnusson, CVM (motorverkstad), dåvarande verkstadsingenjören Sture Edvardsson, CVM (flygplanverkstad), dåvarande flygingenjören Åke Barre, CVV (elverkstad), ingenjören Fabian Näslund, CVM (instrumentverkstad) samt dåvarande flygingenjören Artur Fransson, CVM (materiallaboratorium). Dessutom anlätades sakkunniga på olika områden vid Flygförvaltningen, bl. a. den nuvarande föreståndaren för vapensektionen, flygdirektör Nils Thorsson, samt även experter från civila företag.

Efterhand som underlag erhöi från verkstadsbyrån handlades av byggnadsavdelningen alla frågor rörande

Grävsropa med en vikt av 40 ton under arbete i CVA-berget.

arkitekt- o. konstruktionsarbeten, utarbetande av entreprenadhandlingar, utläggande av entreprenader samt kontroll av byggnadsverksamheten.

Rörande konstruktionsunderlag för bergsanläggningen fann Flygförvaltningen, främst ur brand- och skyddssynpunkt, lämpligt att i stället för tidigare planerad träinklädsel räkna med betonginklädsel. I ett yttrande, daterat den 7 sept. 1943, tillstyrkte de bergsakkunniga detta samt angav även beräkningsprinciper för betongkonstruktionen. Merkostnaden beräknades av Flygförvaltningen till 720.000 kronor. Under december 1943 påbörjades betongarbetena i bergsinfarten.

Bland övriga händelser, som inträffade under år 1943, kan nämnas:

De under år 1942 av AB Bergendahl & Höckert, Stockholm, påbörjade flygfältsarbetena pågingo under hela året. De omfattande dikningsarbetena slutfördes i stort sett; över 9 mil rör nedlades.

Under våren fastställdes byggnadsplaner för monteringshall och oljeförråd, varefter konstruktionsarbetet slutfördes. Under november 1943 erhöi byggmästare A. F. Dahlöf, Ingarö, beställning på uppförandet, och markarbetena påbörjades så gott som omedelbart.

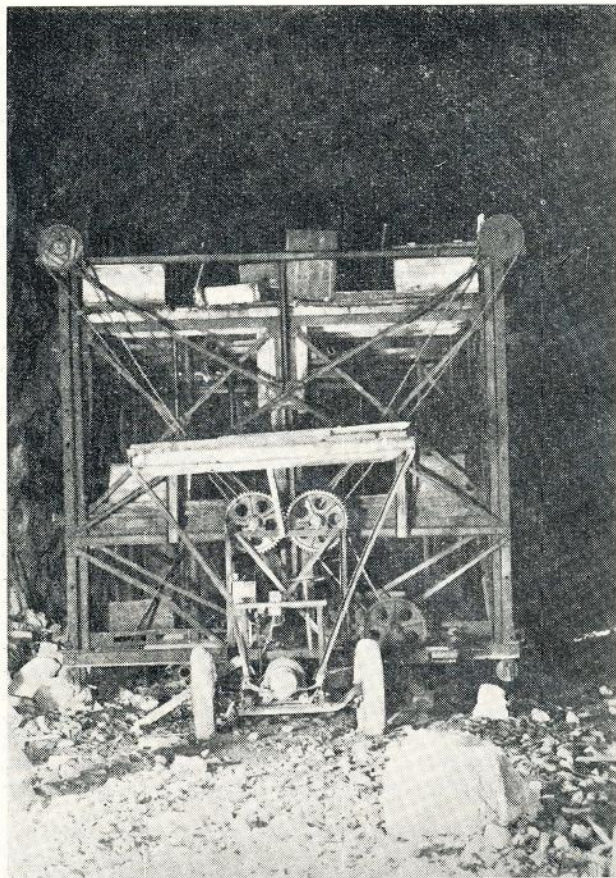
Ladugårdar, lador m. m. vid Asby och Igelsäter reparerades och iordningställdes som förrådslokaler, vilka i avvaktan på Centrala Flygmaterieförrådets i Arboga startande ställdes under styresmannen för Centrala flygverkstaden i Västerås.

Genom kungligt brev den 2 april 1943 erhöi möjlighet att vid Flygförvaltningens Flygverkstad i Ulvsunda antaga 30 befattningshavare som extra ordinarie tjänstemän, avsedda för CVA.

Strax före julen 1943 framlade Arboga stad sitt första förslag till i avtalet överenskommen bostadsbebyggelse i närheten av verkstaden. Som byggnadsplats föreslogs det nuvarande villaområdet omedelbart väster om Ekbacken.

Invånareantalet i Arboga ökade under året från 5.354 till 5.845 personer. Det var huvudsakligen byggfolk vid den alltmer växande byggnadsverksamheten vid CVA och i staden som flyttade in. Nybyggen med sammanlagt c:a 300 lägenheter tillkom. Det var i första hand den nya stadsdelen vid järnvägsstationen som bebyggdes, men dessutom började villabebyggelse vid Kungsörstullen; bl. a. uppfördes de fem närmast tegelbruket utefter Arbogaån liggande villorna. HSB hade sina blickar riktade på markområdena söder om Trädgårdsgatan och var berett att där igångsätta storbyggen så snart stadsplan var fastställd och markinköp kunde ske.

(Forts. i nästa nr.)

Borrsvagn i CVA-berget.

Sture A. Axelson

Skyddsombud på drömmresa

Vi rusar rakt in i sommaren. Det kommer lite oförberett. Vi skulle göra en studieresa, en nykter och saklig historia, skyddsfrågor. Vi var 14 man i två bilar. Det var överingenjören, skyddsingenjören, den övriga skyddskommittén och några skyddsombud. Skyddsfrågor var det alltså. Men vad är det här. En fantastisk blandning av färger, dofter och solljus, ett levande, ständigt skiftande sommarlandskap: skogar, sjöar, höjder och slätter, röda stugor, betande kor, ibland en vit herrgård och en fabriksanläggning och i allt detta och omkring allt syns den ljusa grönskan och ovan allt den blåa himmelen. Ljumma vindar far beskäftigt omkring och fördelar frömjöl och blomdoft. Färgerna skiftar, ändrar form, rör sig ständigt som färgerna i en såpbubbla. — Du konstiga jordklot, nyss var du en frusen lerklump, nu är du en dröm, osaklig, överklig, berusande — — — Fan vad det drar, jag blir styv i nacken, säger Sidmar. Det är sommaren som tränger in i kupén och snor runt om oss alla, den gör inget undantag för Sidmar, den är inget stilleben inom glas och ram.

Alla blir som förvandlade, lösta från verkligheten med vardagen och dess bekymmer. Alla pratar ohämmade av tankens tvång, ingen säger ett sant ord, allt är sagor, osakliga, överkliga — — — Vi stannar vid en liten stad, där gatorna är av guld- eller är det solskenet? Vi finner ett pepparkakshus, går in och sätter oss. Genast kommer bricker flygande med sagolika rätter: kaffe, smörgåsar, bakelser. Vi äter oss mätta och far vidare. Askersund stod det på en skylt utanför sta'n. Resan går nu invid Vättern några mil. Växtligheten har blivit märkbart frodigare, blomprakten mera prunkande och historierna i kupén allt saftigare, tills Motala dyker upp med skyddsfrågorna.

Vi är samlade utanför Motala Verkstad. Kapten Eriksson håller en kort orientering om företaget och dess skyddsorganisation. Han är säkerhetschef vid företaget. Verkstaden är gammal, man har lokaler kvar från förra hälften av 1800-talet. Den nyaste lokalen byggdes efter kriget och efter moderna principer. I de gamla lokalerna måste skyddsfrågorna komma i ett ogynnsamt läge. Rundvandringen börjar. Renshuset, gjuteriet och smedjan är de mest utsatta i fråga om olycksfallsrisk och hälsorisk. Trångt, belamrat, mörkt, smutsigt och dammigt. Stora tunga arbetsstycken i lufttransporter där man lätt kan komma i vägen om man ej ser upp. Här är egen omtanke och verksamhet det viktigaste skyddet. Stora och påtagliga risker är i sig själva ett visst mått av skyddspropaganda. Riskerna liksom vaksamheten ingår här i yrket. Dammet däremot kan man ej akta sig för, fall av silikos förekommer. Här finns tydligen plats för förslag till såväl luftkonditionering, säkerhetsanordningar som hygien.

Vi ser på utvalsning av vinkeljärn. En man fångar med tång en glödande orm svänger den över sitt huvud och passar in den i nästa vals. Så vänder han sig om och fångar nästa orm. Samma manöver om och om igen, elegant och säkert. Plötsligt hör man någon hojta till, en orm tappas, en man springer fram och kastar ormen åt sidan. Ett olyckstillbud är avvärjt, rutinen fortsätter.

Vi följer tillverkningen av el-lok. Det var intressant att se det tomma svetsade skrovet förvandlas till ett monterat, målat, skinande färdigt lok. För arbetslaget betyder det säkert också ett visst mått av självkänsla och trivsel att se något växa fram och bli färdigt av deras arbete.

Slutligen beser vi den nya moderna maskinverkstaden för bearbetning av tunga arbetsstycken såsom vevaxlar och turbinskovlar. Lokalen är luftig och ljus och gör ett trevligt intryck. Cementgolvet är belagt med tråklossar ställda på kant. Det sparar fötterna, särskilt på vintern. Där finns även duschrum och matsal. Den senare approvades, då vi som avslutning hade en

pratstund och ställde frågor till vår ciceron, vilka denne beredvilligt besvarade.

Företaget bjöd även på förfriskningar.

Kapten Eriksson framhöll de stora svårigheterna för säkerhet och hygien i de gamla otidsenliga lokalerna, samt betydelsen av en konvalescentavdelning för sili-kosfall och dyl. Men arbetarna själva vilja ej byta till sig lättare och renare arbete därför att inkomsten då sjunker.

Beträffande olycksfallsfrekvensen såg vi några siffror på en affisch. Den visade 15—20 fall pr mån. Arbetarantalet är 1.600.

Vi hade rönt beredvillighet att lämna uppgifter till mötesgående och gästfrihet från Motala Verkstad. Vi tackade, bockade och sade adjö. Den första dagens tröttsamma, svett drivande men givande rundvandringen var avslutad.

Så kommer kvällen med smörgåsbord, dryckjöm, saftiga stekar och dito historier och gemytlig stämning. Vi ser ut över Vättern och den ljusgröna försommaren medan skymningen faller och Steen rimmar lyriskt. Luften är ljum och full av honung och en viss oro kommer över oss alla. Vi sprider oss solfjäderformigt ut över sta'n och strövar omkring tills vi troppar in på hotellet en eller två i taget.

Kl. 9 följande morgon stod överingenjör Holmgren utanför hotellet och räknade in oss i bilarna varefter vi startade med Elektro Lux som mål. Där blev vi mycket vänligt mottagna av företagschefen och huvudskyddsombudet. Den sistnämnda var heltidsanställd för skyddsverksamheten. Vi fick från början ett mycket fördelaktigt intryck. Här tog man tydligen skyddsverksamheten allvarligt och rationellt. Säkerhetschefen poängterade, att man här sökt få fram en planering och en organisation av driften helt efter amerikanskt mönster med tillverkning vid löpande band (conveyer). Fabriken här tillverkade endast kylskåp. För många av oss var det första gången vi såg det löpande bandet i praktiken. Vi följde tillverkningen steg för steg från plåtämne till färdig produkt. Det var fascinerande att se hur organisationen klaffade hur skåpet tog form och liksom växte opp under sin långsamma men obehagliga gång med conveyern fram mot fulländning. Fabriken var som en automat. En man matade in plåt i ena ändan, en annan man tog emot färdiga kylskåp i den andra för emballering och transport till Indien, Europa eller Trosa. För mannen med emballaget måste det hela se ut som trolleri. Med jämna tidsintervaller kom ett skåp vandrande av sig självt mot honom. Det ställde sig framför honom lite bortkommet och undrande: ska' jag inte börja frysa snart! För oss som fick följa processen var det ett mycket intressant prov på minutiös detaljplanering och exakt organisation. Intressant måste det vara för den som skall bevaka systemet och eliminera flaskhalsar. Dessutom måste

Jo jo, basen har bråttom till lunch!

systemet stimulera till en ständig strävan efter förbättring och fullkomning. Här och var påvisades också med en viss stolthet en specialmaskin eller en teknisk finess av företagets egen konstruktion. För arbetarna däremot blev det ingenting över av intresse. En man matar plåt dagen i ända, en annan drar i några skruvar, en tredje sprutmålar plåtar, som kommer och går i en ständig ström. Var och en har sin bestämda plats, sin bestämda detalj, sina bestämda handrörelser, instuderade och tvångstyrd. Däremot måste löneförhandlingarna förenklas när arbetsprestationen är given. Irriterande kontroll, pådrivning och misstänksamhet från förmännens sida elimineras, atmosfären på arbetsplatsen och förhållandet mellan parterna bör bli mera fritt och otvunget. Det förefaller så rent logiskt. Jag tyckte det föreföll så även vid Elektro Lux.

Skyddsåtgärderna vid Elektro Lux föreföll att vara de gängse: ögonskydd och andningsskydd vid svetsning, andningsmasker tycktes vara i användning vid en hel del olika arbeten, tvåhandsutlösning vid pressar, avskärmning och stängsel vid vissa maskiner, fortlöpande läkarkontroll vid triarbeten, fullständig skyddsbeklädnad vid sprutmålning. Sprutmålarna såg ut som Ku-Klux-Klan-figurer i sina vita kåpor med sprutpi-stolarna i ständig aktion.

Emaljverket låg avskilt från den övriga verkstaden. Den dominerades helt av ugnarna och den starka het-tan som måste vara påfrestande att arbeta i. Här till-verkades innerskåpet. Den automatiska pressen och svetsmaskinen imponerade genom sin snabbhet och pre-cision. Mannen som skötte maskinerna hade ett exakt rörelseschema, inga onödiga gester. Emaljen brändes i två ugnar en för svart och en för vit emalj. Den vita emaljen sprutades på. Här såg man samma vita skydds-kåpor som vid sprutmålningen. Överallt såg man be-tryggande kontroll av skåpen, en typisk svensk kva-litetsprodukt. För övrigt sågs rikligt med propaganda-affischer för arbetsskyddet. En statistik som fanns an-slagen på ett ställe visade en olycksfallsfrekvens av c:a 15 pr kvartal något högre än motsvarande siffra vid CVA. Arbetarantalet är också ungefär detsamma. Rökning var tillåten, likaså vid Motala Verkstad. Var-för inte vid CVA? Efter rundvandringen fick vi en pratstund på kontorsmatsalen med frågor och svar, var-vid en del detaljfrågor utreddes. Dessutom bjöd före-taget på kaffe och smörgåsar. Ingenjör Lifvendahl er-höll en del trycksaker angående företaget och dess skyddsverksamhet. Överingenjör Holmgren tackade i ett anförande för storartad gästfrihet och tillmötes-gående och ett intressant studiebesök. Han lovade sän-da 1 ex. av Bergtrollets nästa nummer jämte material över vår skyddsverksamhet. Så kom hemresan. För att slippa den dåliga Örebrovägen for vi över Hjälmare-sund. Åter kom man in i denna stämning av överk-lighet, denna känsla av sommar man drömt om, men aldrig sett i verkligheten. Åter började de överkliga historierna flöda kanske en aning monotont, liksom rasslet från motorn — men skratten mullrade lika vil-ligt efter varje Snilleblix. Vi hann bese Julita skans, en uppsnyggad men intressant kuliss från gången tid. Det var en fridfull stund. Solen hade mattats en aning, små vågor kluckade sövande mot strandstenarna, små fåglar kvittrade i diverse tonarter, insekterna var säll-skapliga och underhållande, tiden förnams bara som en bakgrund av vemod. Du minne, ta vara på dessa två dar, vi ha fått dem som en gåva, vi vet inte riktigt av vem eller vilka. Må vi bara minnas och vara tack-samma.

Jerk.

—//—

Två skolpojkar greps en dag av äventyrlust och "lånade" ett par mopeder för färd ut i världen. I Fa-gersta tog emellertid äventyret slut och när polisen frågade pojkarna, vart de var på väg, blev svaret:

— Till Afrika.

— Men då har ni väl kommit fel?

— Joo, men vi tog den här vägen, för trafiken i Kö-ping var lite för stor för oss.

Säkerhets-tjänsten

Spioneri och sabotage är inga nya företeelser i mo-dern krigföring. Spioneri har förekommit sedan lång tid tillbaka och utgör ofta förberedelse till sabotage. Att det utföres med stor intensitet även i fred, har vi färskt exempel på genom Andersson och Enbom och deras medhjälpare. Genom spioneriet utforskas bl. a. militära förhållanden, lämpliga punkter för förstöring, sabotage av krafttillförsel, kommunikationer, industrier m. m.

I början av september hade vi som bekant militära övningar i vårt omedelbara grannskap. Att dessa och liknande övningar skulle gå helt fria för spionernas skarpa ögon är väl knappast troligt. Bevakningens effektivitet, personalens uppmärksamhet mot främ-mande personer och truppernas allmänna inställning till övningarna och försvaret är — bland mycket annat — betydelsefulla detaljer för en eventuell motståndare. Personalen måste sålunda ständigt vara på vakt mot personer, som genom oskyldiga frågor söker upplys-ningar. Den ena — till synes obetydliga saken — till den andra ger snart en viktig och klar slutsats.

Vid militära övningar av större omfattning inlägges också övningsmoment, där det gäller att öva och pröva personalens vakenhet. "Spionen" och "sabotören" lyckas därvid tyvärr ofta genomföra sina uppsåt. Särskilt känsligt blir det, då andra uppgifter kräver uppmärk-samhet. Det uppstår då lätt "döda vinklar" genom vilka sabotören obemärkt kommer igenom.

Vid dylika tillfällen måste den inre bevakningen — bevakning på själva arbetsplatserna — skärpas. Denna skall utgöra en sista effektiv spärr mot sabotörens illa-sinnade försök.

Vid samövningen med CVA/CFA driftvärn uppmärk-sammades detta genom skärpt uppmärksamhet av sä-kerhetsmän och övrig personal på utsatta punkter in-om verkstaden.

Genom våra säkerhetsbestämmelser är den inre be-vakningen kontinuerlig redan i fred. Att denna måste skärpas vid eventuell ofred är självklart. Det är där-för viktigt även för verkstadens del med sådana freds-övningar, som påkallar tillfälligt ökad uppmärksamhet och ger anledning till ingripande mot obehöriga per-soner — allt till bätnad för en effektiv säkerhet.

Det här lilla stycket kom mest att handla om de militära förbanden. Men då det gäller detta ämne sit-ter vi alla i samma båt, och synpunkterna kan där-för vara lika aktuella för vår del.

G. T.

—//—

På krinolinens tid.

Två krinolinprydda mammor sammanstrålade, den ena medförande liten flicka och den andra liten pojke. I väntan på att den senaste nyheten skulle byta ägare lekte barnen kurragömma. Till slut försvann flickan så pass ordentligt att pojken var färdig ge upp. Då fick han se flickans lilla näsa sticka ut ur sprundet på hans mammas krinolin.

— Ah, där är du! ropade pojken.

Flickan kröp fram och yttrade: Du hade nog aldrig hittat mej, om inte din mamma hade fese!

LUFTMOBILEN — ett reaplan år 1903

Under tidernas gång ha många uppfinnare framträtt med idéer, som av sin samtid betraktades som fantasier och omöjligheter. Många sådana uppfinningar ha efter årtionden eller århundraden åter kommit fram i ljusrampen och visat sig vara i princip riktiga och även praktiskt genomförbara. Många anses ännu i dag som omöjliga, men vi vet inte vad kommande tider kommer att säga.

Med denna artikel vill jag föra fram en av den svenske uppfinnaren M. Wiberg år 1903, alltså för 50 år sedan, gjord och patenterad uppfinning av "Luftmobil". Patenthandlingen får tala för sig själv.

Patent no 17987.

BESKRIFNING

offentliggjord af

Kungl. patent- och registreringsverket.

M. Wiberg, Stockholm.

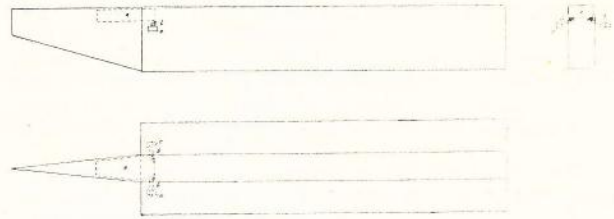
LUFTMOBIL.

Klass 70: a.

Patent i Sverige från den 16 mars 1903.

Den ifrågavarande uppfinningen afser en luftmobil, med hvilken man, när den på lämpligt sätt, t. ex. med tillhjälp af automobil eller annan kraft, en gång blifvit igångsatt med tillräckligt stor rörelsehastighet framåt, må kunna utan tillhjälp af ballong färdas i luften, och är densamma i hufvudsak af här nedan beskrifna utseende och beskaffenhet.

Själfvä apparaten eller "luftmobilen" är en långsträckt låda med skarpt kilformad eller tillspetsad framel, med breda, från apparatens öfre del åt bägge sidorna utstående skärmar eller plåtar, som äro afsedda att hjälpa till att uppbära apparaten och så mycket som möjligt motverka dess benägenhet att af tyngden dragas nedåt. Apparaten göres af så tunnt och lätt material som möjligt. I apparaten, som på ritningen ses ofvanifrån, från ena sidan och bakre änden, är anbragt en behållare *a* för en lättantändlig vätska, och under behållaren framgår ett eller flera rör *b*, *b* åt bägge sidorna, så att vätskan genom dessa rör kan tillföras två s. k. explosionskamrar *c*, *c*, som äro en vid hvardera sidan af mobilen, något under skärmarnas främre del och på något afstånd från mobilens sidor. Explosionskamrarna äro slutna åt alla håll, utom det som vetter bakut och delvis den framtvända sidan, i hvilken finnes en eller flera öppningar, hvarigenom luft vid mobilens framfart kan inströmma i kammaren, för att där, blandad med nedrinnande vätska, åstadkomma explosioner, då vätskan kommer i beröring med en i kammaren brinnande lampveke. I kammaren nedrinner vätskan, när man öppnar två dithörande kranar, hvarvid vätskan genom små hål i kammarens tak dit af trycket i behållaren insprutas i fina strålar, med ofvan nämnda följd. Till följd af det vid explosionen i kammaren uppkommande starka trycket afbrytes för ett ögonblick vätskans nedrinnande och luftens inströmande, men börjar ögonblicket därpå, med samma följd som förut; sålunda komma då oupphörligt explosioner att följa på hvarandra, och genom deras mot kammarens framvägg förorsakade våldsamma stötar eller reaktioner drifves luftmobilen framåt, så länge man ej med kranarna afstänger vätsketillströmningen. Utanför explosionskamrarna äro i vätsketillströmningsrören äfven andra större hål, genom hvilka vätska kan nedrinna, hvilken då af luftdraget föres bakut, där den då i beröring med förbränningsprodukterna från explosionskamrarna blir antänd och successivt exploderar under skärmarna och därigenom bidrager till appa-

tens uppbäring och lyftande. Då mobilen framdrifves genom explosioner från de två kamrarna, som äro en på hvardera sidan af mobilen, kan man, genom att afstänga vätsketillströmningen till den ena eller andra kammaren, äfven minska framdrifningen vid den sidan, hvarigenom då mobilen viker af åt den sidan. På detta sätt kan då styrning ske åt olika sidor. Uppåt och nedåt kan detta ske därigenom, att en eller flera personer i mobilen förflytta sig längre för ut eller bakut. Klart är att styrning äfven kan ske genom mekanisk styrinrättning på vanligt sätt, om så önskas.

Patentanspråk:

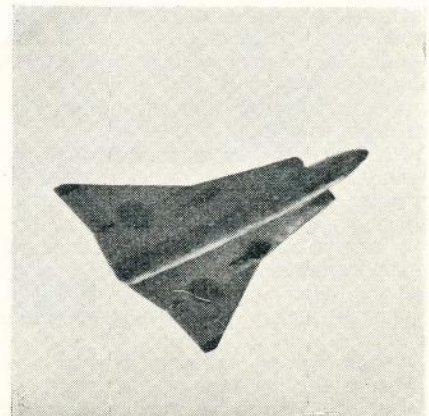
Luftmobil i form af en långsträckt, framtill kilformad låda, försedd med fasta, utstående skärmar, och med en behållare för en lättantändlig vätska, hvilken behållare är medelst ett åt hvardera sidan gående rör förenad med tvänne, en på hvardera sidan om lådan anbragta, kamrar, som baktill sakna väggar och framtill äro försedda med en eller flera öppningar för luftens inströmning och blandning med den lättantändliga vätskan, hvarigenom en explosiv blandning uppkommer, hvars snabbt på hvarandra följande explosioner åstadkomma framdrifvandet, varande röret, resp. rören utanför kamrarna försedda med hål, genom hvilka äfven vätska utströmmar för att af luftdraget föras bakåt under skärmarna, så att explosioner uppstå äfven utanför kamrarna under skärmarna i ändamål att bidraga till mobilens lyftande och uppbärande.

"Luftmobilen" är således en svensk uppfinning av ett flygplan, som vi med våra benämningar skulle kalla "reaplan, försett med två rammotorer", och gjord vid en tid, då ännu inte någon motorflygning enligt systemet tyngre än luften skett i världen. Det var först den 17 december 1903 som Orville Wright gjorde den första flygningen i North Carolina, USA.

Till slut några ord om uppfinnaren. Martin Wiberg föddes den 4 sept. 1826 i Skånes Viby utanför Kristianstad. Vid 24 års ålder promoverades han till fil. dr. i Lund, varefter han under hela sitt liv huvudsakligen ägnade sig åt uppfinnarverksamhet. Hans mest kända

(Fortsättning sid 17)

En jämförelse mellan Wibergs ritning o. "Draken" visar hur förbluffande nära Wiberg var utformningen av ett av vår tids modernaste flygskepp.

VAR BLEV HAN AV, LINDÉN...

*Din plats blev tom, det märktes en störning i arbetsgängen,
när Din vanda, effektiva rutin av ovana händer togs fatt
Din ton kom bort ur monotonin, Ditt inlägg i verkstadsgargongen,
små sagor med humor och gäckeri, Ditt lågmälda tjuvpojkskratt.*

Frågor och gissningar kom och gick med tonfall i moll och dur.

— Var blev han av, är han sjuk, är han illa dären, frågade kors och tvärs

— Han dog i går vår originella, levnadsglada krumelur, kom svar helt tvärt, hans livskraft bortom hjälp förrann, det var en dödlig pärs.

*Det märks ej stort, när nå'n går bort — som krusning på vattenyta,
en bubbla från djupet, som stiger upp förräder att något har hänt.*

I stirrande undran man känner ord och fattning tryta, en stum sekund förnimmer det ofattbara som snuddat bränt.

"Jerk."

Hur är det med studiearbetet?

"Intresset för studiearbetet är i år glädjande stort", sade *Signe Holmberg*, när *Bergtrollet* ringde upp henne häromdagen för att få några tips för de långa vinterkvällarna. "Vad jag särskilt gläder mig åt, är att flickornas intresse för kurserna har stigit, ja, det är t. o. m. flera kvinnor än män anmällda till höstens kurser. En särskild eloge vill jag ge de flickor, som i somras deltog i den av ABF anordnade maskinskrivningskursen i Säterbo. Det var roligt, att de trots sommarvärme och lockande bad gav sig i kast med ett sådant arbete."

Vad är det ABF har att erbjuda oss i år?

"Att här ge en presentation av kurserna är inte möjligt, vi har c:a 100 st. i år, men då vi delat ut studieprogram till alla hushåll i Arboga, hoppas jag, att alla ska få del av vad vi har att erbjuda. Kurserna är av de mest skilda slag, från Filosofi till Att spisa jazz."

Bland så många kurser måste det väl vara några som Du speciellt vill rekommendera?

"Ja, våra skötebarn just nu är kurserna i kemi, fysik och latin, som är nya för i år och med utmärkta ledare. De kurser som jag dessutom vill rekommendera är språkkurserna och Talarkurs och Mötesteknik. Att man har glädje och nytta av att läsa språk behöver jag väl knappast säga, svårare är det att få deltagare i de två andra kurserna i den utsträckning, som ämnena borde ge anledning till."

Språk vill ju alla kunna nu tack vare alla utlandsresor som anordnas men de andra kurserna är väl av ganska begränsat intresse, eller hur *Signe*.

"Det tänker nog många, men inte behöver man vara aktiv föreningsmänniska för att vara med i dem. Att sakligt och koncist framlägga en synpunkt eller besvara en fråga, det är väl vad vi alla önskar att vi kunde, både i arbetet och i diskussioner var helst de uppstår."

För att övergå till mera praktiska frågor. Hur har ni det med lokaler i år?

"Lokalfrågan är inget problem i år, tänkte jag säga, men det är nog inte alldeles rätt. Vi har det emellertid mycket bättre i år än tidigare. ABF:s lokaler är uppputsade och snygga och genom att TBV fått egna lokaler, har vi i år haft lättare att lösa lokalfrågan för de olika kurserna. Men ett puzzle har det varit att få allt att gå ihop."

Ja, det är väl mycket arbete innan ni kan sätta i gång.

"Visst är det arbete! Privatliv får helt enkelt inte existera för oss som arbetar med det här. Men det är roligt, oerhört roligt, och jag hoppas, att alla ni som

deltager i kurserna också skall tycka att det är trevligt. Arbete och nöje kan kombineras."

Ebbe Larsson, TBV:s energiske ordförande i Arboga, har även han goda nyheter.

"TBV har i år nöjet att få hålla kurserna i egna lokaler. Det är Arboga stad som kostnadsfritt upplåtit förutvarande lekskolans rum ovanför stadsbiblioteket till TBV. Enda utgifterna är kostnaden för städning och elström. Jag hoppas, att TBV skall få behålla lokalerna, men tyvärr är biblioteket även intresserade av dem."

TBV:s program för säsongen är litet men gott. Hur har intresset varit för de olika kurserna?

"Språkkurserna har givetvis många deltagare, men även de övriga kurserna är av stort intresse."

Svensk språkvård är en kurs som jag vill rekommendera till alla och envar. Den utgör en god hjälp ur språkets alla irrgångar och är en kurs även för dem som nu glömt de grammatiska reglerna.

Nomografi är en kurs som bör intressera många på CVA och CFA. Likaså Handelsrätt och Bokföring. De två sista kurserna är särskilt lämpliga för dem som har egna rörelser. Kursen i bokföring är dessutom en utmärkt grundkurs för den som håller på att utbilda sig inom kontorsyrket.

Mötes- och sammanträdesteknik har jag alltid hoppats skall intressera även damerna, men den förhoppningen har sällan uppfyllts. Intresset kanske nog finns, men tiden räcker inte alltid till. En stor del av den kvinnliga personalen består ju av fruar och det är naturligt om de i första hand tar sådana kurser som sömnad, musik och språk. Den yngre personalen å andra sidan har sin yrkesutbildning att tänka på."

Är det några andra önskemål Du har?

"Ja, att anmälningarna kommer in i god tid. Det är nämligen så, att en kurs måste ha 5 deltagare på varje sammanträde, för att få de anslag som behövs, och som man får räkna med en viss frånvaro under terminen, behövs det minst 8 anmälningar till en kurs, innan vi förs sätta i gång. Då förstår ni kanske, vad det betyder att i god tid få in anmälningarna, så vi får planera för kurserna."

Ja det var en ringa del av allt vad *Signe Holmberg* och *Ebbe Larsson* har att säga om studiesäsongen. Det är bara att tillägga, att ni som ännu inte anmält er mycket väl kan göra detta nu, även om kurserna varit i gång en eller ett par kvällar.

Bo.

TACK!

För den utmärkta middag *Bergtrollet* bestod mig och min make med på konditori *Sten Sture* få vi härmed framföra vårt hjärtliga tack.

Margit och Gunnar Neuman.

Denna varma hälsning från vinnarparet i *Bergtrollets* pristävling om fiskpuddingsreceptet har vi tagit med som en liten maning till övriga *bergtröllsläsare*: Deltag i pristävlingarna, då har du inte försuttit din chans!

FÖRETAGSNÄMNDEN

CVA

Sedan föregående nummer finnes att redovisa fyra sammanträden.

Extra sammanträde ordnades den 6 mars 1953 för information beträffande arbetena i avd. 122 och arbetsbeläggningen på övriga avdelningar. Härvid varslade styresmannen om risken för permitteringar på avd. 370.

Vid ordinarie sammanträde den 2 april 1953 diskuterade nämnden aktiviseringskampanjen och enades om att brevkursen "Aktiva företagsnämnder" skulle gemensamt studeras på fritid på studiesammanträden med deltagande av ledamöter och suppleanter. Balk-Johan föreslog, att personalen skulle inbjudas som åhörare till ett kommande ordinarie nämndsammanträde. Nämnden var enig om att detta skulle ordnas. Formerna för försäljningen av läskedrycker m. m. var även på tapeten. Berggren hade gjort en undersökning, vilken visat att försäljningsvagnen uppsökes av ett stort antal köpare under den tid den påfylls från mässens förrådsutrymme i bergsinfarten. Härigenom uppstår försening, som ibland medför att vissa avdelningar icke hinna uppsökas. Vidare skulle köbildning och tidsförluster kunna undvikas, om köparna icke gick fram till vagnen alla på en gång, då den inträffar på en avdelning. Styresmannen föredrog ett utkast till en blivande verkstadsorder, avseende att komma tillrätta med nämnda missförhållanden.

Som nya frågor behandlades ett förslag om uppmontering av en bandsåg på avd. 120 och ett förslag av nitaren E. Bäck till verktyg, avsett för bormaskin som skydd mot repbildning vid bormning i lättmetallplåt. Information lämnades om personalen för rb-tillverkningen, användningen av viss el-materiel, anledningen till vissa övertidsarbeten i bergverkstaden, läktare på avd. 272, arbetsuppgifter för tjänstemannapersonalen på avd. 450.

På ordinarie sammanträde den 26 juni 1953 meddelades, att ett studiesammanträde i brevkursen "Aktiva företagsnämnder" hade ägt rum den 28 maj, varvid frågorna till brev 1 och 2 besvarades. Som en parentes vill jag här rapportera, att detta studiesammanträde ägde rum på FCPF:s klubblokal. Antalet deltagare var 15 st. Helt kort kan man konstatera, att det måste vara värdefullt och verka befrämjande för nämndverksamheten, att arbetsledningens och arbetarnas representanter studera företagsnämndsidens historia, syften och praktiska möjligheter.

På junisammanträdet behandlades bl. a. följande frågor:

Gratifikation till radiomontör Alex Jonsson (se nedan under gratifikation).

Förslag av Robert Karlsson om hållare för gängsnitt. Information lämnades om kassation av vissa detaljer p. g. a. konstruktionsändring samt de stående informationspunkterna: arbetsbeläggningen, byggnader, maskiner, ekonomi.

Sammanträdet den 25 sept. 1953.

Det är motiverat att sätta detta sammanträde under en särskild rubrik, då det ägde rum med personalen som åhörare. Platsen var Folkets Hus Rotunda. Ett 100-tal åhörare hade infunnit sig, vilka bänkade sig kring nämnden, vars bord placerats mitt på golvet. Kl. 19.35 hälsade styresmannen publiken välkommen. Han nämnde, att avsikten med arrangemanget var att hos personalen skapa intresse för nämndens arbete och ge en inblick i dess arbetssätt. Han citerade den del

av nämndavtalet, vari nämndens funktion som samarbetsorgan mellan företag och anställda närmare preciseras. Kl. 19.45 öppnade han sammanträdet, som där efter förlöpte på sedvanligt sätt och enligt föredragningslista, som utdelats till åhörarna. Efter sammanträdet visades en film "Vad kostar det?", inspelad av Ekonomisk Information och i instruktiva bilder klarläggande ett företags ekonomiska villkor.

Följande frågor behandlades:

Gratifikation till Knut Östling för borrhixtur vid bormning av hål till detalj för stabilisator.

Stormhakar på fönstren i monteringshall 6.

Inköp av 1 st. Bofors chuck till revolversvarv.

Personalen på avd. 270 P.

Buffertförråd för plåt till avd. 120.

Anskaffning av lämpliga maskiner för tillverkning av grovplåtdetaljer på avd. 120.

Utrustning för längdmatning till tvärslid på Herbert revolversvarv.

Möjligheterna att upphäva rökförbudet på platser, där brandfara ej föreligger.

Information lämnades om:

Behovet av en arbetsstudieman på avd. 270.

Möjligheterna att förenkla planeringen av enstaka detaljer.

Lönsamheten av att FF/Ki, SAAB/L insänder mindre partier av t. ex. skarvdon och hylsproppar till CVA för reparation.

Byggnader.

Maskiner.

Ekonomi.

Det var som styresmannen poängterade i sina hälsningsord ett helt normalt sammanträde, som inte på minsta sätt arrangerats. Hur reagerade åhörarna? Vilket intryck gjorde det hela på dem?

Några snabbintervjuer resulterade i både positiva och negativa uttalanden, dock övervägande positiva. Några tyckte, att arrangemanget borde upprepas.

Den information som lämnas de anställdas representanter i nämnden skall föras vidare för att det överhuvudtaget skall vara någon mening med den. Därför är vidareinformationen en vital sida av nämndens verksamhet, som inte får försummas. "Åhörarsammanträdet" är en form av vidareinformation, som förefaller ha stora möjligheter att ge önskad effekt.

Gratifikation.

Radiomontör Alex Jonsson för konstruktion av justertång till hävarm i Fr VIII/10.

Sekr.

CFA

Omorganisation av CFA.

Vid sammanträde med företagsnämnden den 24 september meddelades, att den av KFF till Konungen föreslagna omorganisationen har godkänts och att denna

Vi kvinnor på Hallen har vårt speciella problem.

Läringsutbildning, verkstad — kontor

Den teoretiska undervisningen för CVA-lärningar i klass II startade höstterminen den 10 sept. och pågår till den 17 dec. Till klass II har uppflyttats 13 lärningar, till klass III 9 lärningar och till klass IV 6 lärningar. Efter genomgången 4-årig utbildning har följande lärningar antagits som yrkesarbetare:

Henry Andersson	som filare
Hans Ekman	„ radiomontör
Bengt Ekström	„ flygplansmontör
Bengt Grundström	„ motormontör
Roland Gustafsson	„ flygplansmontör
Vincent Liljekvist	„ motormontör
Ingemar Liljeström	„ radiomontör
Kjell Nilsson	„ radiomontör
Nils Gustav Alund	„ flygplansmontör

Då CVA f. n. icke har några översyns- och reparationsarbeten på flygplan, kommer de lärningar, som utbildats till flygplansmontörer och som önskar fortsätta inom detta yrke, att genom CVA medverkan placeras vid flottiljernas flygverkstäder. Nils Gustav Alund är fr. o. m. den 1 oktober placerad vid Kungl. Flygförvaltningens Försökscentral i Malmslätt.

Någon intagning i klass I har tyvärr icke kunnat äga rum i år på grund av minskat behov av arbetskraft. En allmän förhoppning är att nyintagningar skall kunna göras redan nästa höst. Läringsutbildningen är ett viktigt led i CVA verksamhet. De pojkar, som är i 15—18-årsåldern och är placerade på verkstad eller kontor som springpojkar, har här möjlighet till yrkesutbildning, om de visar sig intresserade och lämpade för verkstadsarbete.

Den teoretiska utbildningen för lärningarna pågår de 2 första åren. Avsikten är att den teoretiska utbildningen skall fortsätta även i klass III och IV genom korrespondenskurser, som är under utarbetande.

Vid CVA fullgör lärningar i klass III och IV från Kungl. Flygförvaltningens Verkstadsskola i Västerås praktiktjänstgöring. Från klass III kom i höst till CVA Ragnar Fries, Jarl Jönsson, Sten-Eric Svensson och Anders Widén. Jönsson och Svensson skall utbilda sig till instrumentmakare och Fries och Widén till radiomontörer. Från klass IV fullgör 4 lärningar praktiktjänstgöring vid CVA.

De kontorsbud, som valt att fortsätta inom kontorsyrket, är för den teoretiska utbildningen hänvisade till Arboga stads yrkesskolor, kurser anordnade av ABF och TBV eller korrespondenskurser. Till yrkesskolans kurs i handelslära med bokföring och maskinskrivning anmälde CVA i höst 9 flickor. I kurs i enbart maskinskrivning deltagar 4 flickor från CVA. De elever, som fullföljt dessa kurser, erhåller bidrag från CVA, som till största delen täcker kursavgiften.

Vid behov av kontorsbiträden är avsikten att befordra de kontorsbud, som visat sig intresserade för kontorsarbete både i det praktiska arbetet och genom att på fritid deltaga i handelskurser. F. E.

nu är under genomförande vid CFA. Utbyggnad av administrationsbyggnaden med anledning härav kommer f. n. ej att ske utan Karlslund inreder i likhet med Zakrisberg provisoriskt.

Aktiva företagsnämnder.

En diskussionscirkel i "Aktiva företagsnämnder" kommer att sammanträda varje onsdagskväll en tid framåt med början den 28/10. När detta skrives, har 17 anmälningar om deltagande i kursen inkommit och fler är välkomna!

Kioskförsäljning under lunch.

I enlighet med tidigare förslag har överenskommelse träffats med Ekbackens livsmedel om kioskförsäljning under lunchtiderna. Utrymmet i förstugan till lunchrummet på nedre botten i administrationsbyggnaden har iordningställt för ändamålet.

Till dem som känner sig träffade

Du som på jobbet sjunger eller visslar (och kanske falskt)

tänker Du inte på Dina kamrater och företaget alls?

Repertoaren är liten men programmet långt och Du stör väldigt där det är trångt.

Varför Du "musicerar" så ivrigt man kan sig fråga. Är Du upptänd av en kärleksläga?

Är det för Dig njutbart att höra Din röst eller är det för att vara andra till "tröst"?

Tycker Du skatterna är för låga eller kanske Du lider av en svår plåga?

Har Du missuppfattat Din arbetsuppgift eller är Du kanske inte gift?

Är det tankeförmåga som Dig fattas eller är det sabotagelusta som bör beaktas?

Att framföra andras och min undran på detta sätt det görs för att göra det för Dig lätt.

Vill Du ej förstå denna vink kommer Du att behandlas utan kink.

—//—

Man hade beslutat att ge en arbetare en gratifikation på 1.000 kr. för en synnerligen god idé. Beslutet kommenterades av driftsingenjören sålunda:

— Det kan få gå för den här gången, men det kan ju hända, att det kommer fler.

—//—

— Olle! Olle! ropade basen flera gånger utan att få svar.

— Du kan väl åtminstone svara, när man ropar på dej!

Olle vred sakta på huvudet.

— Jag kan väl för tusan inte svara, när jag visslar!

—//—

BERGTROLLET UNDRAR

om blommorna i lunchrummen verkligen mår så bra av cigarettaska att krukorna bör användas i stället för askfaten;

om inte alla rum i administrationsbyggnaden kan få lysämnesrör;

om inte vägen mässen—personalbyggnaden—administrationsbyggnaden kan få hårdbeläggning;

om vi får julsinka även till kyndelsmäss nu när nasarna fått så mycket god mat.

Det är mänskligt att fela!

Vad hände i Uppsala den 3 maj? Jo, av nio startande driftvärnsmän gick nio stycken i mål vid årets stora fo-tävling. Maten var utmärkt och vädret lika så men för alla eventueliteter hade vi tagit med vår egen sommar. Resultaten blev medelgoda. Bäste dv-man från Arboga blev ju som vanligt Olle Åberg. (Trots att det i tävlingen ingick avståndsbedömning).

Lördagen den 30/5

segrade Åke Nilsson, Motor, i driftvärnets fälttävlan vid CVA. Andra, tredje och fjärde platserna belades av 122:orna Bror Karlsson, Eilert Bäck och Gunnar Rystedt. Tävlingen gick i hyggligt väder och omfattade kartläsning, punktorientering, avståndsbedömning, fri orientering och skjutning.

Vem lossade skottet i Medåkersskogen.

Lördagen den 4 juni kl. 12.30 begärde riksmordkommissionen hjälp med skallgångskedja genom skogarna kring mordplatsen. Kl. 16 samlades ett stort antal driftvärnsmän vid polisstationen i Arboga för transport till Medåker. Anledningen till detta var att två poliser och flera civila så sent som på fredagsmorgonen hört skarpa skott avlossas i skogsterrängen kring brottsplatsen. Man ville förvissa sig om att ingen beväpnad person uppehöll sig i trakten eller att ingen — eventuellt fru Anderssons baneman — berövat sig livet där. Tyvärr blev resultatet negativt. Inget fynd av värde gjordes.

Klipp ur stockholmspressen: Tur var det emellertid att skallgångsmännen befann sig i skogen. Blixten antände en större ladugård och omkringliggande skog. Tack vare deras snabba insats och ett fruktansvärt skyfall var elden snabbt begränsad. En förödande skogsbrand förhindrades genom dv-männens rådiga ingripande. (Det var Artur Jönsson, som högg ner en 32-årig tall).

Mordkommissionen framförde sitt tack till driftvärnsmännen, som så villigt deltog i efterspaningarna på medåkersmördaren.

Till styresman vill driftvärnet framföra sitt tack för tillmötesgående med biltransporten.

Svenska flaggans dag.

Vid firandet deltog driftvärnet i marschen genom staden och avslutningen på Gäddgårdsvallen.

Dv-tävlingen.

Lördagen och söndagen den 27—28 juni var driftvärnet uppe i Stockholm på andra uttagningen till årets rikshemvärnstävling. Vad det gäller placering och detaljer från denna tävling drar vi ett stort streck över. Vi skall komma igen nästa år om formen är fin.

Lördagen den 8 augusti fick vi inte stoppa det planerade anfalllet av 150 hemvärnsungdomar. Övningen blev inställd.

Försvar av verkstad.

Onsdagen den 9/9 anbefalldes högsta beredskap för driftvärnet. Fientligt kuppforsök kunde väntas mot verkstaden. Kl. 15 gick driftvärnslarm och alla ingångar och portar bemannades. Den anfallande styrkan som bestod av flygsoldater hade mycket små chanser att närma sig verkstadsområdet utan att bli upptäckta.

Köpingskretsens höstfälttävlan.

Ett 70-tal hem- och driftvärnsmän ställde söndagen den 13 sept. upp i ädel tävlan i krigiska värv. Veteranklassen vanns överlägset av Kolsvas V. Gustafsson medan CVA-aren Olle Åberg kunde ta hem segern i seniorklassen. Tävlingen omfattade handgranatkastning mot två mål, punktorientering, målspaning, fältskjutning med gevär, kg och k-pist, fri orientering samt sprängtjänst. Bästa individuella resultat i seniorklassen: 1) Olle Åberg, CVA, 110,5, 2) Gösta Pettersson, CVA, 112, 3) Allan Hillius, Arboga hv, 117, 4) Elof Johansson, Köping, 118, 5) Arne Carlsson, CVA, 122, 6) L. Eriksson, Kungsör, 130, 7) E. Granberg, Kungsör, 131, 8) Bertil Blomkvist, CVA, 140, 9) I. Karlsson, Köping, 147,5, 10) Gunnar Merkén, CVA, 148, 11) P. A. Ottosson, Gunnilbo, 154, 12) B. Wallbom, Kolsva, 160, 13) Holger Mörk, CVA, 162,5. Manne Andersson kilade in sig som god 3 i veteranklassen på 130,5 poäng.

Generalmönstringen.

I de nu pågående proven för generalmönstringen leder för närvarande Erik Isaksson med 175 poäng av 180 möjliga.

Driftvärnsledaren.

Vid en driftvärnskurs i Vällinge den 18—30 maj representerades Arboga av i främre raden O. Asplund, E. Persson, H. Odenhult, i bakre raden I. Carlsson, P. O. Olsson, R. Stolt och J. Westerlund.

—//—

Gott hull = gott ställt?

En ingenjör från FF passerade vid ett besök på CVA packningen för avgående gods. En tös med ljusa lockar och tindrande ögon stod vid vägen. Ingenjören stannade till (vem hade inte gjort det?), klev upp på vägen och blev vägd av den ljuslockiga.

Några dagar senare mötte jag den ljuslockiga och hon frågade.

— Vem var den där killen, som jag vägde häromdagen?

— Han är anställd vid flygförvaltningen.

— Ja, men vad gör han?

— Jo, svarade jag en aning svävande, han är ingenjör.

— Han måste ha det bra ställt. Tänk, han vägde 94 kg., sade den ljuslockiga med ett uttryck, som skvallrade om både undran och beundran.

Wim.

Jag arbetade i Ryssland

Av Carl-Hugo Dahlström

II

Men för att återgå till taget, så i de hårda vagnarna är det tre britsar å varje vägg i en kupé eller bås. Å dessa britsar kör folk ihop sig, så man kan undra, hur de egentligen bära sig åt för att kunna sova. Då de dessutom för med sig som bagage både samovarer och annan utrustning, helst hopknutet till ett eller ett par bylten, kan man förstå, att det blir både trångt och obekvämt. Ingen tordes gå ifrån sina tillhörigheter, utan de måste noga se till, att de fanns i deras omedelbara närhet, annars försvinner de ganska lätt. Smutsen och även lössen voro de förhärskande i dessa hårda vagnar, det skulle förresten visa sig gå igen vart man kom i detta land. Ryssen som människa är snäll och vekhjärtad, vilket vi sågo flera bevis på under resan. En av ryssarna hade en balalaika med sig, som han knäppte på ibland. Jag tecknade åt honom att spela "Svarta ögon" genom att peka på mina ögon och så på golvet, han förstod och han både spelade och sjöng. Jag bjöd honom på en cigarrett och så gick jag, men efter en stund kom han och ett par andra ryssar och började både spela och sjunga för oss. Då fick jag en överhalning igen, för att jag slagit mig i samspråk eller teckenspråk var det väl närmast den här gången med dem.

Resans mål, staden Jaroslavl, närmade sig. Jaroslavl ligger vid Volga och är eller har varit en av Volgas vackraste städer. Men under revolutionen, då staden var besatt av än röda än vita, blev den mycket förstörd. $\frac{1}{3}$ brann ned och massor av hus- och kyrkruiner vittna om hur förstörelsen gått fram.

Jaroslavl har en folkmängd av omkring 140.000 invånare och anlades år 1030 av storfursten Jaroslavl. Denne storfurste hade i strider med sina bröder om makten sökt hjälp av konung Hakon i Skandinavien och på så sätt kommit i förbindelse med Skandinavien. Han var gift med Olov Skötkonungs dotter

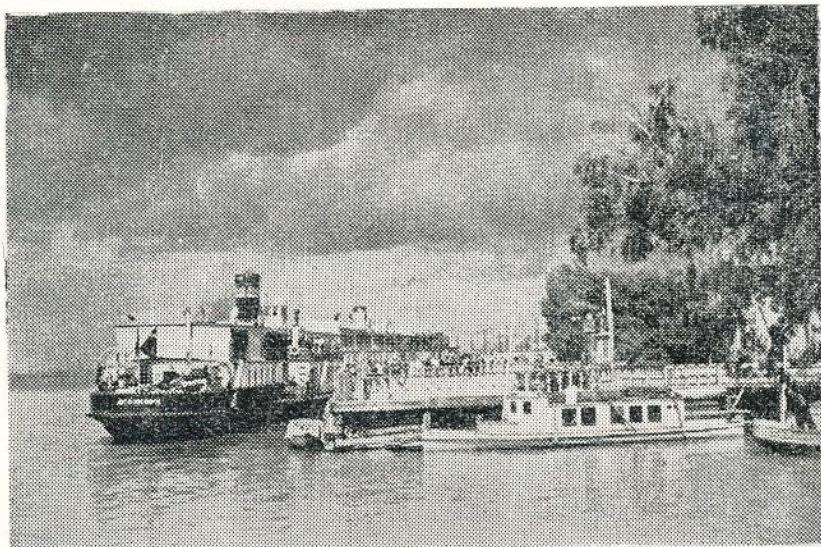
Ingegerd och den norska konungen Harald Hardrada erhöll Jaroslavs dotter Elisabeth till gemål. Detta enligt ryska historien.

Om vi nu skulle se lite närmare på staden så det första man lägger märke till är, att det praktiskt taget finns en kyrka i varje gathörn. De äro sevärda med sina lökformade guldkupoler som glänser och syns över allt annat. Staden har 75 kyrkor, vilket kan tyckas räcka väl till för en befolkning på 140.000 invånare. Här i Arboga skulle vi behöva 5—6 kyrkor för att ställa en jämförelse.

År 1750 öppnades teatern, vilken är byggd av Volsekovski och efter honom kallas den därför Volsekovskiteatern. F. ö. finnes i staden ett stort prästseminarium, före revolutionen ett lyceum. Fabriker för framställning av bomulls- och sidenmanufaktur, linnevävnader och tobak, Krasni, Perikop, 15.000 man. Under min vistelse där anlades en gummifabrik, som enligt utsago skulle bli en av världens största. En stor bilfabrik fanns även där, vilken låg mittemot Aseas verkstäder, och till vilken jag hade eller rättare sagt fick ett horn i sidan. Mitt arbete bestod i att sätta igång apparatfabrikationen å Asea-fabriken. Den första satsen apparater sändes till bilfabriken och blev där uppmonterad i vederbörlig ordning. Men efter en icke allt för lång tid kom det besked om, att apparaterna måste justeras och bytas ut, de voro mycket dåliga och motsvarade ej alls deras fordringar. Jag traskade dit, åtföljd av en tolk, och fick se en syn, som man sällan får se någon annanstans. Jag framhöll för dem, att det vi sänt dem voro apparater och ej diverse skrotbitar, men ingenting hjälpte. Den röda direktören, vilken var tämligen obevandrad i dylika problem, fordrade helt enkelt utbyte, i annat fall saboterade jag deras femårsplan och ett dylikt brott av en ryss är detsamma som att titta in i några bösspipor. Den tekniska direktören,

det fanns alltid två på varje större fabrik, gick det bra att tala med och han förklarade, hur förhållandet kom sig, men det hjälpte föga, då han ingenting hade att säga till om i dylikt fall.

Gatorna och dess rengöring voro ett kapitel för sig. Dåligt stenlagda eller inte stenlagda alls, om sommaren med dess hetta dammiga och höst och vår smutsiga och i många fall ofarbara. Vi åkte droska hem från centrum till vår bostad vid ett tillfälle. Droskan var dålig, en fjäder sprang utav, men kusken fortsatte. När vi kommit strax utanför vårt hus, fastnade såväl häst och det, som fanns kvar av droskan, med dess innehåll i gatans lervälling. Vi kunde hoppande ta' oss över värsta eländet,

Flodångare på Volga.

men droskan stod kvar, nedsjunken till hjulnaven. Mest synd var det om hästen, den höllo ryssarna på med i ett par timmar, innan den kom loss. Får, höns och grisar fick man vänja sig vid som sällskap på trottoarerna. Vid ett tillfälle, när vi voro på hemväg, stötte vi på en get, stående utanför ett hus. Vi lyckades locka geten med oss hem, bar upp den och matade den med hårt bröd, men när den inte ville uppföra sig som folk, bar vi ned den på gården igen, där fanns den kvar på morgonen, men gårdskarlen, som var en stor djurvän, åtog sig att frakta den tillbaka till åtminstone samma gata varifrån den kom. Gårdskarlen var förresten en välbärgad karl, han hade en ko förutom en gris och höns. Det var en syn att se, när kossorna efter den gata vi bodde kommo hem på kvällarna, gårdskarlens ko bultade på porten med hornen, till dess någon kom och öppnade, varefter den travade fram till trappan och in i ett intill lägenheten gränsande rum, där även grisen och hönsen logerade. Våra anmärkningar om att det ej kunde vara hygieniskt bemöttes med överlägset hän.

Ett stort problem var trångboddheten, och för att lösa detta problem, ordnade myndigheterna så, att flera familjer fingo dela köket i en lägenhet och sedan fingo de var sitt rum. Även en del kallare togos i anspråk som bostäder, värst var det för dem, som bodde nära Volga, när värfloden kom med sitt rikliga flöde. Då fanns ingen annan möjlighet för familjerna än att flytta till någon bekant till dess floden återtagit normal karaktär. Ur hygienisk synpunkt var ju detta bostadselände något förfärligt. Men så förekommer ju också bakteriesjukdomar i långt större utsträckning där än här.

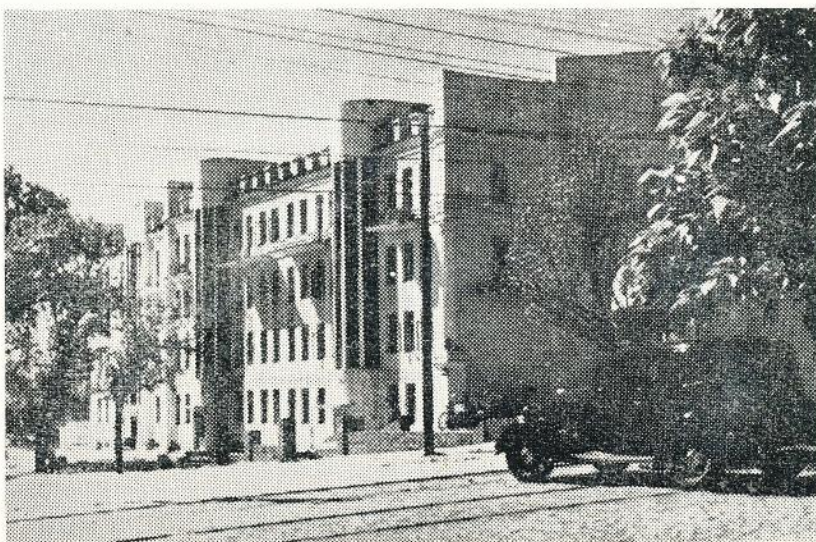
Renhållningen i staden är ett särskilt kapitel. Några avlopp fanns ej, utan diskvatten och dylikt, även från WC, uppsamlades i en å varje gård befintlig grop, som kallades för "Jama". Odören från densamma var hemskt, allrahelst om somrarna. Jamagubbarna, som renhållningens utkörare kallades, kommo om natten och tömde dessa gropar. Beväpnade med en lång stång med en skopa i ena ändan fingo de så ösa ur gropen till dess deras tunna var full. Denna tunna skulle sedan tömmas å en plats i utkanten på staden, men som gubbarna hade ackord på jobbet, hände det allt som oftast, att tunnorna voro otäta med påföljd, att det mesta rann ur, innan de kommo fram till bestämmelseplatsen. Konsten att tjäna pengar äro tydligen legio. Man höll i allmänhet för näsan, när det kom några jamaåkare förbi en, men det hindrade inte, att gubbarna kunde sitta på sina tunnor och äta svartbröd med torkad fisk på. Vi önskade dem smaklig måltid. En gubbe, som tog sig ofoget före att helt enkelt tömma sin tunna utanför svenska mäsen, anmälde vi för milisen, det kostade honom 15 rubel i böter, men i stället spillde varenda gubbe ut lite' jama utanför mäsen tiden efter. Asea skaffade under sista året jag var kvar en s. k.

jamabil, som pumpade upp jaman i behållaren med motorkraft, och sedan kördes bort, så för vår del gick det ganska bra att hålla tämligen luktfritt. Fläcktyfus, paratyfus, magtyfus och smittkoppor äro direkta följderna av detta system. Men sista året svenskarna voro kvar, börjades det med grävning av ett ordentligt avloppssystem, så nu skulle jag tro, att de i den vägen ha lika bra ordnat som vi här.

Det ryska folkets mentalitet är helt olika vår. Folket har genom tiderna prövats, så att de äro tålmodiga och förnöjsamma. De älska sång, musik och teater. Man kan förstå ryssens tålmodighet, när man ser köer vart man kommer. I en affär beställer man en vara, betalar i kassan och så skall man hämta den, det låter enkelt, men då är att märka, man får stå i kö för varje gång. För oss svenskar var detta ganska tålmodsprövande, men ryssen tog det från den glädre sidan. Det verkade som om han ej fick stå i "otcheri" som kö heter, var det ej normalt.

Ryska folket är ett mycket religiöst folk, vilket man kan förstå av alla dess kyrkor. Religionen är rysk-ortodox. Deras förnämsta högtid är påsken och före den tiden fastar ryssen för att sedan på påskdagens morgon taga igen det han förlorat i mat och dryck. Emedan jag flitigt umgicks i ryska familjer, blev jag i tillfälle övervara en gammaldags påskhögtid. Långfredagen och påskaftonen mässar prästen i kyrkan för den döde Kristus till kl. 12 på natten. Vi kommo till kyrkan på påskaftonens kväll, fingo köpa var sitt vaxljus, som skulle hållas brinnande, och så falla på knä i bön. Bänkar finns ej i kyrkorna, utan man får stå eller ligga på knä. Korgossar sjunger och prästen kastar ut välluktande rökelse och beder sina böner. Kl. 12 eller 24 börjar det uppstå en rörelse bland folket, då tågar prästen och korgossarna med de kyrkliga standaren, åtföljda av församlingen, runt kyrkan, utvändigt under ett ideligt upprepande: "Kristus är uppstånden".

Nu är det slut på fastan och kalasandet och pussandet kan börja. Jag visste om det i förväg, så jag blev ej förvånad, när sällskapet omfamnade och kysste varann på kinderna och även mig förstas, under utropet Kristus är uppstånden. Jag blev anmodad att göra likadant, vilket ej var så svårt, alldenstund damerna

Gatubild från Kursk.

sågo bra ut, värre var det då med herrarna i sällskapet. Enligt rysk sed kan man gå fram till en dam på gatan under den närmaste timmen, kyssa henne och säga Kristus är uppstånden.

Nu är det slut på fastan och den verkliga festen börjar. Ryssarna hade iordningställt en ur deras synpunkt sett förnämlig måltid. Där fanns buljong med lök, piroger, vetebrödsbullar med lök och en del andra rätter allt med lök i. Dessutom ägg som voro målade i allsköns färger, dock utan lök. Det gällde att kunna smeta ner sina bordsgrannar så mycket som möjligt med dessa ägg, innan man fick äta dem. Ett kan jag dock säga, gå aldrig som jag på en dylik fest, iklädd vit skjorta, ty mina skjortärmar och krage voro nedsmetade i alla upptänkliga färger. Men det räcker ej enbart med mat vid en sådan fest, man måste dricka också, och den saken kan och älskar ryssen. Jag var ju ej heller alldeles främmande för den saken, men ibland kan man, allrahelst om man är ensam svensk, stå sig ganska slätt. De hade hört talas om svenskar, deras vikingatåg och så att svenskar tyckte om sprit i alla former. Detta ansågo de nu borde provas. De skulle återuppliva gamla dryckesformer. — Nu hör ju till saken att den mat vi svenskar bestod oss med var kraftigare och mera närande än den ryssarna i allmänhet åto, dessutom är vodka ej så stark som vårt brännvin. — Det blev bestämt, att vi skulle supameter. Glas blevo framställda på bordet å en sträcka av 1 meter i 4 rader, vi voro 4 herrar. Uppställning å ena sidan av rummet, lystring. Damerna kommenderade, marsch fram till bordet för nr 1, därefter var det krypning under bordet, uppställning å andra sidan, nr 2, därefter hoppa kråka runt bordet, nr 3 o. s. v. Ja, det gick, men jag skulle inte vilja tillråda bruket här hemma, det har sina risker.

Så fort ryssen får ett glas, vill han gärna spela, sjunga och dansa. Det var omväxlande dans par om par men också mycket solodans efter musik av balalajka och harmonika. Min grammfon, som jag hade med, voro de särskilt förtjusta i. Grammfoner voro nämligen rätt sällsynta där. Fram på morgonsidan när tröttheten började göra sig kännbar bäddades för alla gäster på golvet, bland småkryp och andra trevligheter. Som jag skulle arbeta den dagen som kom, måste jag tyvärr gå, men kom jag igen frampå eftermiddagen, då samma procedur återupprepades. 3 dagar brukade ryssarna festa i den gamla goda tiden.

När en ryss dricker vodka med en person säger han "bodista rova" vilket betyder bli vid hälsa, och så fordrar han, att glaset drickes i botten, om det också skulle vara ett dricksglas. En malör kan ju inträffa ibland, i ett sällskap satt en svensk som skulle skåla med en flicka, han sade mycket artigt "bodti karova" men fick en mycket ilsken blick och en knyck på nacken till svar. Vi hade all möda i världen att återställa sämjan igen, hon ansåg sig förolämpad. Bodti karova betyder nämligen bli ko.

Nöjena bestod för ryssarnas del i biografer, teater och så alla upptänkliga klubbar. En del av dessa äro inrymda i kyrkor. Kyrkorna användes även till butiker. Det var med en ganska egendomlig känsla man gick in i en kyrka för att köpa vodka eller livsmedel, när man på väggarna kunde se en bild av Kristus eller Jungfru Maria. Påskafton hölls i samma kyrka såväl

gudstjänst som klubbmöte, varvid mötesdeltagarna försökte överrösta gudstjänstbesökarna. Vi svenskar har svårt att föreställa oss, att sådant verkligen får försgå.

När man är ute på promenad, får man ha både öron och ögon öppna, ty ficktjuvar finns det gott om. Ryssarna äro verkliga mästare i att kunna stjäla småsaker från folk. Nästan vart man gick, i offentliga byggnader såväl som i spårvagnar och tåg fanns det anslag, som varnade för ficktjuvar. I Jaroslavl fanns ett "strög" där folk flanerade på sin fritid och här hände det en svensk att han förlorade sitt fickur. Mannen märkte ingenting förrän en ryss kom fram till honom och sade: där borta springer Er klocka. En milis visslade, på anmodan i sin pipa, men något mer blev det ej.

Att åka spårvagn är som att bli packad i en sardinlåda och här ha herrar ficktjuvar rikliga tillfällen att utöva sitt yrke. En rysk dam, iklädd päls, fick vid en spårvagnsresa hela ryggen av pälsen utskuren, utan att hon kände det, men vid avstigandet uppmärksammades hon på saken, men då var det redan för sent.

Nu kan man naturligtvis ej taga alla ryssar över en kam. De flesta ryssar jag var i beröring med, såväl på arbetsplatsen som privat voro snälla och godmodiga och verkade ej alls att vara krigiskt inställda.

—//—

VAD SÄGER BRUDGUMMEN?

Av bilden att döma, har han en hel del att säga sin utvalda. Den som ger det i redaktionens tycke bästa svaret på den frågan, har vunnit BERGTROLLET'S NOVEMBERTÄVLING. Priset kommer att bli en prima överraskning och under alla förhållanden värt att tävla om. Tävlingsbidrag skall vara inlämnade till Bergtrollets red., avd. 270 P, senast den 21 november.

—//—

Med hjärnans vindlingar invecklade i tekniska problem letade ingenjören frenetiskt i alla tillgängliga papper efter en lagerbeteckning på såpa. Sista utvägen var kartoteket, där flickan också länge sökte efter någonting, som såg tillräckligt konstigt ut för att kunna motsvara en så enkel sak som såpa. Till slut kom svaret.

— Såpa, ja, det ligger faktiskt på såpa!

CV-tävlingarna fick god start IFFA tog första inteckningen

GLIMTAR FRÅN ARBOGA 12—13 SEPTEMBER

Det signalerade idrottsutbytet mellan CVA-CFA, CVM, CVV och FF startade under veckohelgen 12—13 sept. med tävlingar i Arboga i allmän idrott, bridge och skytte. IFFA stod som värd vid en premiärfest med ett stort antal deltagare. Högtid och glädje i lagom proportion präglade den kamratliga samvaron under kvällen. Söndagens tävlingar blev en stark framgång för värdklubben, som inte aktade för rov att lägga sig till med seger i samtliga tre tävlingsgrenar. Det blev dock inga promenadsegrar. Striden var hård på alla håll in i det sista.

Det började med högtidsstämning. När styresman Dahlin på lördagskvällen hälsade välkommen, hade närmare 150-talet deltagare samlats i CVA-mässens stora matsal. Dahlin poängterade, att det var första gången tävlingar av detta slag hölls, och uttalade den förhoppningen, att tävlingarna skulle komma att fortsätta och att de erfarenheter som komme att göras, skulle bli till gagn vid kommande tävlingsarrangemang. Styresman Dahlin ville också se gästerna trivas "och åka nöjda härifrån även om ni inte skulle vinna". (Han ante tydligen en del!)

Högtidsstämningen förbyttes snart i glattigt samvaro. De dukade borden behövde inte vänta länge på sina hungriga gäster. Källarmästare Wallin hade gjort sitt bästa i köket och assietterna rensades snart från sitt innehåll. I väntan på varmrätten klingade allsången friskt under ledning av "Sotarn" Andersson. Efter kaffet satte man igång med frågesport, som överlägset vanns av FF:s Skog-Eriksson, trots att CVM ställde upp med Axinge-Olsson, CVV Ingvaldsson-Löfqvist och IFFA Dahlquist-Hjertén.

Damerna Larsson, Hjertén, Edquist från resp. FC, CFA, CVA gjorde en helhjärtad insats genom att inte på något sätt avbryta frågesportledaren Rune Lindqvist. Serrebou, FF, hoppade upp på ett bord och knep en jätteapplåd genom sin suveränt framförda pantomin: "En svensk på krogbesök".

Så trädde dansen med liv och lust fram till midnatt, då värdfolk och gäster i behagfull blandning sökte sig var och en till sitt.

Prisutdelningen förrättades av styresman Dahlin, som hade göra en god stund, innan de både många och gedigna priserna var fördelade. När det var klart, yttrade Dahlin:

— Mitt intryck är, att vi har bjudits spännande och vackra tävlingar i vackert höstväder. Jag är glad, om de fortsätter i samma anda, som här.

Han utbringade därpå ett livligt besvarat leve för deltagarna i tävlingarna.

R. Strindler tog till orda och tackade för god kamp samt delade ut det vackra IFFA-standaret, som motogs av lagledarna i de gästande lagen. Sist önskade han välkommen igen.

Ragnar Eriksson, FFIF, framförde i ett välformat anförande de gästande lagens tack för utmärkta arrangemang och vände sig också till styresman Dahlin med ett tack för dennes medverkan vid genomförandet av CV-mästerskapen.

Eriksson föreslog ett leve för värdarna och dess friska klang blev avslutningen på de första CV-mästerskapen.

GLIMTAR FRÅN LINKÖPING

CV-mästerskapen fortsatte lördagen 19—20 sept. med grenarna fotboll, tennis och schack. Dessa tävlingar med CVM som värd.

Tävlingarna började redan på lördags i samtliga grenar. När mörkret trädde i man- och kvinngrant till samkväm på CVM-n.

Trevligt och inbjudande hade dukats till måltid längbord. När den värsta hungern stillats tog flygdirektör S. Edwardsson till orda och hälsade välkommen. Han hoppades på gemytliga och givande idrottsdagar och ställde den förväntningen, att det inledda idrottsutbytet skulle fortsätta.

Kvällens genomtrevliga konferencier, Lindström på Motor, tystade då och då musiken och tog upp allsången och han behövde inte sjunga ensam.

Så följde en timmes underhållning i känd Hylandstil, ett verkligt trevligt program, som utlöste både glada skratt och hjärtliga applåder. Det blev också gästernas tillfälle att visa sig på styva linan. Målar-Gösta, CVA, briljerade med sina snattepinnar och vakte både undran och beundran genom sin färdighet.

Efter tävlingarnas slut på söndagen kunde man konstatera, att man haft tur med vädret. 30 tennismatcher på tre banor kräver bra väder, om programmet skall kunna genomföras utan friktion.

Det blev samling till samkväm och prisutdelning, varvid IFFA, Arboga, ur flygdirektör Edwardssons hand fick mottaga det ståtliga vandringspriset, som uppsatts av souschefen vid FF, generalmajor B. Jacobsson. Prisutdelningen avslutades med ett anförande av flygdirektör Edwardsson, vari denne framhöll att de första cv-mästerskapen nu rots i hamn. Han räknade med att de misstag, som arrangörerna ev. begått, skulle rättas till. Talaren ansåg att de gångna tävlingarna var ett bevis för att man kommit till ett lyckat idrottsutbyte mellan verkstäderna och flygförvaltningen.

HÖRT I LINKÖPING:

— Du, jag har träffat en kille, som har sovit en hel timma i natt. (C:a 100 man sov i F 3:s gymnastiksal.)

SAGT FÖRE TÄVLINGARNA:

R. Strindler, IFFA: Ett idrottsutbyte mellan verkstäderna har varit på tal i många år. Svårigheter har mött, när det gällt att realisera denna tanke. Speciellt svårt var det att få fram folk, som ville engagera sig. Välvilja och förståelse från högre ort, som bl. a. resulterade i fria resor för deltagarna, möjliggjorde förverkligandet. Grabbarna vill ha idrott och avkoppling. Det kommer dessa tävlingar att ge dem. Jag hoppas IFFA kommer att hävda sig!

Ragnar Eriksson, FFIF: En bra idé, det här med dessa tävlingar, det var svårt att få med idrottsmän, men jag hoppas det går bättre nästa gång. Vi ställer inga förhoppningar på vinster utan väntar oss enbart glad samvaro.

Olof Petri, CVM: Vi skall bjuda fight så långt vi förmår!

Ingvaldsson, CVVIF: Vi är tacksamma för att den här idén kom upp. Speciellt som vi har dålig kontakt på bredden mellan verkstäderna. Vi tippar finskt, men vi ska göra så gott vi kan.

SAGT EFTER TÄVLINGARNA:

Herbert Hansson, CVV:

Allm. idrotten kom ej till sin fulla rätt genom löparbanornas kläna dimensioner. Heat-uppdelningen var ju inte så rolig. Arrangemangen var dock mycket bra och speciellt skyttet var bra ordnat. Tävlingarna i sin helhet måste sägas vara lyckade. När man ser på resultatet, så bör man beakta, att det inte är frågan om en elitävling utan en idrottsträff, som bl. a. vill ge deltagarna möjligheter att knyta kontakter.

Wäglund och Jansson, FFIF, samt flera röster från CVV. Vi protesterar skarpt mot de lagda brickorna i briden. Sån't gillas ej i tävlingsspel.

Strindler, Åkesson, IFFA: Inte en enda lagd bricka förekom.

ggsförmiddag med spänstiga killar
Sturevallen.
A, förklarade, att den som skulle klara
n skulle också bli segrare i grenen.
g gör det inte! förklarade han bestämt.
A klarade ensam höjden 1.65 och nöjde sig
armed utan bättrade på resultatet till 1.67.
spänningen i luften på CVA-mässen inför utgången
av bridgetävlingen, som var oviss i allra högsta grad.

Att det applåderades särskilt hjärtligt åt ynglingen
S. Fjellgren, CVMIF, som två gånger hämtade priser,
bl. a. för god skytteprestation.

Att O. Karlsson, CVMIF, lämpligen borde ha bosatt
sig framme hos prisutdelande Dahlin, så hade han slup-
pit bli andfädd, genom att ideligen kuta fram och hämta
priser. Dagens varmaste applåd, när han mottog priset
för tävlingarnas bästa prestation, segrartiden på 400
meter.

Wim.

ALLMÄN IDROTT.

100 meter.

- 1) O. Karlsson, CVM, 12.0.
- 2) I. G. Almroth, CVM, 12.1.
- 3) N. Lagerström, CVV, 12.2.
- 4) L. Larsson, FF, 12.8.
- 5) O. Andersson, FF, 12.8.
- 6) E. Henziger, IFFA, 13.1.
- 7) K. Josefsson, IFFA, 13.3.
- 7) N. Lundkvist, CVV, 13.3.

400 meter.

- 1) O. Karlsson, CVM, 54.4.
- 2) U. Gustavsson, IFFA, 56.0.
- 3) L. G. Almroth, CVM, 56.3.
- 4) K. E. Kangas, IFFA, 57.2.
- 5) L. Larsson, FF, 59.0.
- 6) Lundkvist, CVV, 59.8.
- 7) Lindkvist, CVV, 66.0.

1.500 meter.

- 1) U. Gustavsson, IFFA, 4.21.
- 2) S. Fjellgren, CVM, 4.27.
- 3) S. Randin, IFFA, 4.41.2.
- 4) Skog, FF, 4.54.4.
- 5) Damm, FF, 5.02.2.
- 6) Lindgren, CVV, 5.06.
- 7) E. Vibom, CVV, 5.27.
- 8) Remnegård, CVM, 5.44.4.

Kula.

- 1) E. Tångne, IFFA, 11.80.
- 2) B. Hedkvist, IFFA, 11.63.
- 3) V. Öräs, CVM, 11.26.
- 4) N. Karlsson, CVM, 10.83.
- 5) B. Bergkvist, CVV, 10.69.
- 6) Sundgren, FF, 9.70.
- 7) L. Fredriksson, CVV, 9.43.
- 8) Serrebou, FF, 8.66.

Diskus.

- 1) A. Gustavsson, IFFA, 35.53.
- 2) B. Bergkvist, CVV, 32.80.
- 3) V. Öräs, CVM, 32.71.
- 4) A. Pettersson, IFFA, 31.90.
- 5) L. Fredriksson, CVV, 30.03.
- 6) S. Karlsson, CVM, 25.43.
- 7) Sundgren, FF, 22.87.
- 8) Serrebou, FF, 21.59.

Längd.

- 1) E. Axelsson, IFFA, 5.78.
- 2) J. Elvén, CVM, 5.77.
- 3) E. Henziger, IFFA, 5.60.
- 4) G. Sandqvist, CVV, 5.39.
- 5) I. Axinge, CVM, 5.19.
- 6) N. Lagerström, CVV, 5.11.
- 7) Andersson, FF, 4.99.
- 8) Björkeheim, FF, 4.57.

Höjd.

- 1) E. Axelsson, IFFA, 1.67.
- 2) J. Elvén, CVM, 1.60.
- 3) Björkeheim, FF, 1.60.
- 4) N. Pettersson, IFFA, 1.55.
- 5) G. Sandqvist, CVV, 1.55.
- 6) N. Lagerström, CVV, 1.50.
- 7) Almroth, CVM, 1.40.
- 8) Serrebou, FF, 1.40.

Stafett 1.000 meter.

- 1) CVM 2.16.4.
- 2) IFFA 2.17.9.
- 3) CVV 2.21.7.
- 4) FF 2.23.4.

Slutresultat lagtävlingen

- 1) IFFA 93.5 p.
- 2) CVM 84.0 p.
- 3) CVV 51.5 p.
- 4) FF 40.0 p.

FOTBOLL.

Matchresultat.

CVM—FF	8—0
CVM—CVV	3—1
CVM—IFFA	1—2
FF—CVV	0—1
FF—IFFA	1—7
IFFA—CVV	6—0

Slutställning.

IFFA	3	3	0	0	15—2	6	5
CVM	3	2	0	1	12—3	4	3
CVV	3	1	0	2	2—9	2	2
FF	3	0	0	3	7—10	0	1

BRIDGE.

Individuellt.

- 1) Hjertén—Sundberg, IFFA, 580 p.
- 2) Byström—Eriksson, IFFA, 573.
- 3) Andersson—Eriksson, CVV, 573.
- 4) Eriksson—Lundin, FF, 559.
- 5) Johansson—Grahns, CVM, 559.
- 6) Eriksson—Eriksson, FF, 552.
- 7) Eriksson—Melander, FF, 547.
- 8) Andersson—Samuelsson, CVM, 541.
- 9) Ahlström—Jelson, CVV, 538.
- 10) Lund—Ohlsson, CVM, 535.
- 11) Engström—Tillberg, IFFA, 535.
- 12) Frid—Hugosson, IFFA, 522.
- 13) Jansson—Våglund, FF, 514.
- 14) Dahlqvist—Brauer, IFFA, 510.
- 15) Cornelius—Ottosson, MF, 497.
- 16) Andersson—Larsson, CVV, 493.
- 17) Wikén—Ytterberg, CVV, 479.
- 18) Kjelldorf—Hoffner, FF, 471.
- 19) Landén—Thornell, CVV, 462.
- 20) Ekenby—Engström, CVM, 461.
- 21) Falkman—Nilsson, CVM, 452.
- 22) Bengtsson—Holmberg, IFFA, 436.
- 23) Andersson—Hovberg, CVV, 421.
- 24) Gunnarsson—Lindvall, CVM, 334.

Medelpoäng 506.

Lagtävling.

- 1) IFFA 3.156 p.
- 2) FF 3.140 p.
- 3) CVV 2.966 p.
- 4) CVM 2.882 p.

SKYTTE.

Slutresultat.

- 1) J. Andersson, CVM, 186.
- 2) V. Gullberg, CVV, 181.
- 3) Bäckman, CVV, 181.
- 4) G. Tallqvist, IFFA, 181.
- 5) H. Hahne, IFFA, 180.

Lagtävlan.

- 1) IFFA 647.
- 2) CVV 640.
- 3) CVM 628.
- 4) FF 570.

Klass I.

- 1) S. Fjällgren, CVM, 80.
- 2) J. Västerlund, IFFA, 78.
- 3) Pousette, FF, 77.
- 4) O. Malmkvist, CVM, 77.
- 5) L. Linders, CVV, 76.
- 6) L. Lingvaldson, CV, 76.
- 7) J. Bergström, FF, 75.
- 8) S. Edberg, IFFA, 75.
- 9) Fors, FF, 74.
- 10) B. Wilkens, CVM, 73.
- 11) K. Mattsson, IFFA, 72.
- 12) Lind, FF, 65.

Klass 2.

- 1) E. Bäck, IFFA, 78.
- 2) H. Skoglund, CVV, 74.
- 3) H. Jakobsson, CVM, 72.
- 4) V. Svensson, CVM, 69.
- 5) T. Karlsson, FF, 69.
- 6) K. G. Sund, IFFA, 68.
- 7) Flink, FF, 68.
- 8) J. Andersson, IFFA, 65.
- 9) L. Fredriksson, CVV, 64.
- 10) Serrebou, FF, 54.

Klass 3.

- 1) A. Karlsson, CVV, 70.
- 2) G. Pettersson, IFFA, 68.
- 3) J. Andersson, CVM, 64.
- 4) J. Sjöstrand, CVV, 63.
- 5) K. A. Karlsson, CVM, 62.
- 6) Ekhamre, FF, 61.
- 7) Meyer, FF, 58.

Klass 4—5.

- 1) V. Gullberg, CVV, 76.
- 2) B. Karlsson, IFFA, 72.
- 3) K. Löfberg, CVV, 71.
- 4) H. Kåberg, IFFA, 71.
- 5) C. A. Bäckman, CVV, 70.
- 6) J. Andersson, CVM, 68.
- 7) H. Hahne, IFFA, 68.
- 8) G. Tallqvist, IFFA, 68.
- 9) O. Stenberg, CVV, 64.
- 10) G. Karlsson, CVM, 63.
- 11) B. Liné, CVM, 63.
- 12) Viselgren, FF, 43.

TENNIS.

CVM—IFFA 5—0.

T. Johansson—T. Carlsson 6—2, 6—2.
 T. Johansson—B. Sund 6—1, 6—5.
 A. Berg—P. Sjölin 6—1, 6—2.
 J. Alvén/T. Axinge—T. Carlsson/Å. Sundberg 6—3,
 6—2.
 O. Ström/H. Gunnarsson—R. Brogren/A. Axelsson 6—3,
 6—1.

CVV—IFFA 2—3.

E. Welin—T. Carlsson 4—6, 3—6.
 E. Bodelius—B. Sund 6—1, 2—6, 8—6.
 E. Hamrer—P. Sjölin 4—6, 6—5, 6—2.
 C. A. Andersson/A. Eriksson, CVV—T. Carlsson/Å.
 Sundberg 0—6, 0—6.
 C. Eriksson/B. Lundgren—R. Brogren/A. Axelsson
 2—6, 5—6.

CVM—FF 5—0.

T. Johansson—I. Cornelius 4—6, 6—0, 6—4.
 Tore Johansson—Haglund 6—5, 6—2.
 A. Berg—Aderheim 5—6, 6—5, 6—2.
 J. Elvén/T. Axinge—Johansson/Hivander 6—0, 6—0, w.o.
 O. Ström/H. Gunnarsson—D. Andersson/Ottosson 6—1,
 6—1.

CVM—CVV 5—0.

T. Johansson—E. Welin 6—4, 4—6, 6—2.
 Tore Johansson—E. Bodelius 3—6, 6—1, 6—2.
 A. Berg—E. Hamrer 4—6, 6—4, 6—1.
 J. Elvén/T. Axinge—C. A. Andersson/A. Eriksson
 6—0, 6—3.
 O. Ström/H. Gunnarsson—C. Eriksson/B. Lundgren
 6—1, 5—6, 11—9.

IFFA—FF 3—2.

T. Carlsson—I. Cornelius 4—6, 6—4, 6—1.
 B. Sund—S. Johansson 2—6, 0—6.
 P. Sjölin—Aderheim 4—6, 2—6.
 B. Sund/Å. Sundberg—Sjövist/Andersson 6—2, 6—0.
 R. Brogren/A. Axelsson—Ottosson/Hivander 6—1, 6—1.

CVV—FF 2—3.

E. Welin—Hivander 6—1, 6—0.
 E. Bodelius—S. Johansson 2—6, 3—6.
 E. Hamrer—Aderheim 6—4, 1—6, 0—6.
 C. A. Andersson/Eriksson—Johansson/Hivander 5—6,
 3—6.
 C. Eriksson/B. Lundgren—Ottosson/Andersson 6—3,
 6—2.

Slutresultat.

1. CVM	5 p.
2. IFFA	3 p.
3. FF	2 p.
4. CVV	1 p.

SCHACK.

Resultatlista.

Lag	Resultat	Kvot	Poäng
CVM—FF	3½—2½	3½	1
CVM—CVV	5—1	5	1
CVM—IFFA	½—5½	½	0
FF—CVM	2½—3½	2½	0
FF—CVV	5—1	5	1
FF—IFFA	1—5	1	0
CVV—FF	1—5	1	0
CVV—CVM	1—5	1	0
CVV—IFFA	1½—4½	1½	0
IFFA—FF	5—1	5	1
IFFA—CVM	5½—½	5½	1
IFFA—CVV	4½—1½	4½	1

Slutresultat.

Lag	Kvot	Poäng
1. IFFA	15	5
2. CVM	9	3
3. FF	8½	2
4. CVV	3½	1

IFFA—CVV 4½—1½.

G. Wellbäck—I. Haneskog 1—0.
 H. Dahlkvist—B. Huss ½—½.
 H. Nilsson—A. Bergman 1—0.
 V. Andersson—G. Persson 0—1.
 G. Andersson—G. Holmkvist 1—0.
 L. Jonsson—A. Tellbrand 1—0.

CVM—FF 3½—2½.

N. Lindvall—T. Rosenlund 1—0.
 G. Andersson—G. Eriksson ½—½.
 H. Andersson—H. Paulsson 1—0.
 H. Fredriksson—H. Kjell 1—0.
 H. Liman—B. Swebäck 0—1.
 G. Åström—S. Wahlbom 0—1.

CVM—IFFA ½—5½.

N. Lindvall—G. Wellbäck ½—½.
 G. Andersson—H. Dahlkvist 0—1.
 H. Andersson—H. Nilsson 0—1.
 H. Fredriksson—V. Andersson 0—1.
 H. Liman—G. Andersson 0—1.
 G. Åström—E. Antonsson 0—1.

FF—CVV 5—1.

T. Rosenlund—I. Haneskog 1—0.
 G. Eriksson—B. Huss 0—1.
 H. Paulsson—A. Bergman 1—0.
 H. Kjell—G. Persson 1—0.
 B. Swebäck—G. Holmkvist 1—0.
 S. Wahlbom—A. Tellbrand 1—0.

CVV—CVM 1—5.

I. Haneskog—N. Lindvall 0—1.
 B. Huss—G. Andersson 0—1.
 A. Bergman—H. Andersson 0—1.
 G. Persson—H. Fredriksson 0—1.
 G. Holmkvist—H. Liman 0—1.
 A. Tellbrand—G. Åström 1—0.

IFFA—FF 5—1.

G. Wellbäck—T. Rosenlund 1—0.
 H. Nilsson—G. Eriksson 1—0.
 V. Andersson—H. Paulsson ½—½.
 G. Andersson—H. Kjell 1—0.
 E. Antonsson—B. Swebäck 1—0.
 L. Jonsson—S. Wahlbom ½—½.

Överst fr. v.: Ragnar Eriksson, R. Strindler. Mel-
 lanraden: Olof Petri, H. Hansson, L. Ingvaldsson.
 Under: Juryn Larsson, Hjertén, Edqvist. O. Karls-
 son mottager pris av styresman Dahlin. (Foto:
 Malmberg.)

BORDTENNIS.**IFFA—CVV 6—1.**

Wiell—C. A. Andersson 21—0, 21—0.
 Hahne—Dahlöf 21—10, 21—15.
 Nystedt—Lundin 21—13, 17—21, 19—21.
 I. L. Andersson—Fågelberg 21—13, 21—13.
 R. Karlsson—Lindblom 21—0, 21—0.
 Wiell/Hahne—Lundin/Fågelberg 21—15, 21—13.
 Nystedt/Andersson—Dahlöf/Lindblom 21—8, 21—10.

FF—CVM 1—6.

Skolin—O. Karlsson 4—21, 15—21.
 Nyqvist—H. Ohlsson 4—21, 11—21.
 Holmkvist—Öräs 19—21, 18—21.
 Viljanen—R. Danielsson 18—21, 17—21.
 Ek—G. Remnegård 21—14, 24—22.
 Skolin/Nyqvist—Karlsson/Ohlsson 11—21, 18—21.
 Viljanen/Ek—Öräs/Danielsson 12—21, 21—19, 13—21.

IFFA—FF 3—4.

Wiell—Skolin 17—21, 21—18, 21—18.
 Hahne—Nyqvist 23—21, 16—21, 21—16.
 Nystedt—Holmkvist 16—21, 17—21.
 I. L. Andersson—Viljanen 17—21, 21—13, 16—21.
 R. Karlsson—Ek 16—21, 21—23.
 Wiell/Hahne—Skolin/Nyqvist 11—21, 17—21.
 Nystedt/Andersson—Viljanen/Ek 21—13, 18—21, 21—19.

CVV—CVM 0—7.

C. A. Andersson—O. Karlsson 10—21, 6—21.
 Dahlöf—H. Ohlsson 7—21, 6—21.
 Fågelberg—H. Öräs 2—21, 5—21.
 A. Eriksson—R. Danielsson 15—21, 14—21.
 Lindblom—G. Remnegård 18—21, 16—21.
 Andersson/Dahlöf—Karlsson/Ohlsson 7—21, 13—21.
 Fågelberg/Lindblom—Öräs/Danielsson 10—21, 13—21.

FF—CVV 7—0.

Skolin—C. A. Andersson 21—0, 21—0.
 Nyqvist—Dahlöf 21—15, 21—13.
 Holmkvist—Lundin 21—10, 21—11.
 Viljanen—Fågelberg 21—10, 21—12.
 Ek—Lindblom 11—21, 26—24, 21—18.
 Skolin/Nyqvist—Lundin/Fågelberg 21—17, 21—11.
 Skog/Ek—Dahlöf/Lindblom 21—0, 21—0.

CVM—IFFA 7—0.

O. Karlsson—Wiell 21—9, 21—13.
 H. Ohlsson—Hahne 21—7, 21—5.
 N. Öräs—Nystedt 25—23, 21—16.
 R. Danielsson—I. L. Andersson 21—17, 21—16.
 G. Remnegård—R. Karlsson 21—7, 21—14.
 Karlsson/Ohlsson—Wiell/Hahne 21—14, 21—23, 21—23.
 Öräs/Danielsson—Nystedt/Andersson 21—19, 21—18.

Slutresultat.

1. CVM	3—0	5 p.
2. FF	2—1	3 p.
3. IFFA	1—2	2 p.
4. CVV	0—3	1 p.

—//—

KORPMATCHEN BM—IFFA.

Söndagen den 4/10 gick den årligen återkommande korpmatchen mot Bolinder-Munktel i Eskilstuna av stapeln. Matchen, som gick i Eskilstuna, gällde det av CVA sektionsschefer uppsatta vandringspriset, som i fjol erövrades av IFFA. I år gick det inte lika bra, kanske mest beroende på att det var bortamatch, vilket gjorde att ordinarie lag ej deltog (förhinder för många av spelarna). Det gjorde väl också sitt till att BM på sin mammas gata kunde ställa upp betydligt starkare gäng, än när de gästade oss i fjol.

Sälunda fick fotbollsgänget stryk med 2—0, ett resultat som ej är att säga mycket om BM var det bättre laget, där hade IFFA behövt sitt starkaste lag. En nyttig läxa för vårt så segervana gäng. Schackgänget saknade sina "stjärnor" Wallbeck, "Dala" och "Målar-Gösta" m. fl. varför deras nederlag är förklarligt mot ett så starkt lag.

Desto mer glädjande är att konstatera att "pingis"-gänget med Nisse P. i spetsen gjorde processen kort med sina motståndare. Förutom Nisse har IFFA där ett säkert kort i sitt dampar Astrid Nystedt och Inga-Lill Andersson.

Bridgespelarna gjorde också starkt ifrån sig trots frånvaron av Hjertén m. fl. "äss". De tog revansch för fjolårsnederlaget. Bästa par från IFFA blev Hugosson-Fried och Landström-Strindler på samma poäng (307). Lotten fick avgöra till Hugosson-Frieds förmån, "Dala"-Braner var förresten bara 1 pinne efter. Så det var mycket jämnt. I bridgen har Landström gått fram mycket starkt med tanke på att han i fjol var nybörjare (ett stjärnämne) Forsander-Grundberg gick också bra i deras första tävling utomhus.

I övrigt var arrangemangen bra, en trivsamt tävling, där alla var nöjda. BM bjöd på kaffe och goda smörgåsar och slutresultatet blev 2—2, så plats finnes för seger 1954. Lycka till IFFA.

Ralo.

—//—

Idrottskrönika

Den fria idrotten har haft en både livaktig och framgångsrik säsong. Stadsloppet gick i år för andra gången. Sex lag ställde upp till start. IFFA vann även i år och tog därmed andra inteckningen i vandringspriset. Debutanten Köping gick starkt och kom in på 2:a plats. IFFA:s segrande lag bestod av följande män: I. Aronsson, C. Jansson, U. Gustavsson, L. Löf, Eriks-son, K. E. Kangas, M. Pettersson, G. Hulthin.

Resultat: 1) IFFA 13.17.00, 2) Köping 13.22.6, 3) CVV 13.51.8, 4) Affärsanställda 14.52.5, 5) Instrument 15.06.00, 6) CVV lag II 15.08.00.

Som generalmönstring till CV-mästerskapen gick KM-tävlingarna, vilka fick mycket större anslutning än fjolårets och "bredd" kunde också konstateras i de olika grenarna.

De bästa resultaten:

100 meter: 1) K. Josefsson 12.2, 2) H. Larsson 12.2, 3) R. Gustavsson 12.2.

400 meter: 1) K. E. Kangas 57.9, 2) U. Gustavsson 58.9, 3) H. Larsson 60.2.

1.500 meter: 1) U. Gustavsson 4.20, 2) S. Randin 4.38.

Höjd: 1) E. Axelsson 1.55, 2) R. Löf 1.50, 3) O. Aberg 1.50.

Längd: 1) E. Axelsson 5.64, 2) K. Josefsson 5.27, 3) K. E. Kangas 5.25.

Spjut: 1) H. Söderström 39.17, 2) R. Gustavsson 38.13, 3) E. Axelsson 36.86.

Diskus: 1) A. Pettersson 34.02, 2) A. Gustavsson 33.95, 3) I. Berg 29.62.

Kula: 1) A. Pettersson 10.01, 2) I. Berg 9.71, 3) H. Söderström 9.46.

Säsongens största evenemang är givetvis CV-mästerskapen där vi, själva var värd. Deltagande lag voro CVM, CVV, KFF och IFFA. Ett 70-tal idrottsmän voro i aktion på Sturevallen. Trots tunga banor och kraftig bläst, särskilt då O. Karlsson, CVM, noterade 54.4 på 400 meter. Samme man vann 100 meter på 12 sek. i motvind.

U. Gustavsson var aldrig hotad på 1.500 meter, hans tid var 4.21. Evald Axelsson vann längd och höjd. Våra jämna kulstötare tog dubbelt. CVM hade ledningen i början, men IFFA vann med 10.5 poäng före CVM. Resultat se prislisan.

Som vi vet har IFFA genom U. Gustavsson en landslagsman, han var med i landskampen mot Finland, där han sprang 10.000 meter. Vidare vann han även i år Stockholms-loppet. Uno har i år också lagt sig till med DM i terräng 25 km. samt på 5 och 10.000 meter. Han gjorde också en god insats som Sveriges representant vid NM i maraton i Oslo.

I år har 5 IFFA-iter genom sektionens kontakt avlagt prov för idrottsmärket, i fjol var det en, enligt statistiken alltså 5 ggr större intresse!

Kanske det kan vara av intresse att studera IFFA:s gällande klubbrekord i allm. idrott. (Årtal inom parantes):

100 meter: L. Lööf, 12.1 (1952)
 400 meter: U. Gustavsson, 56.00 (1953)
 1.500 meter: U. Gustavsson, 4.20 (1953)
 Höjd: E. Axelsson, 1.67 (1953)
 Längd: E. Axelsson, 5.78 (1953)
 Kula: E. Tångne, 11.80 (1953)
 Diskus: A. Gustavsson, 35.53 (1953)
 Spjut: H. Söderström, 42.45 (1952)

—//—

BERGTROLLETS SERIEFIGUR HAR FATT SITT NAMN.

Tävlingen om namn på Bergtrollets seriefigur är nu avgjord. En hel del förslag hade lämnats in och red. måste inkalla flera namnexperter för att kunna välja vettigt. Figuren fick namnet "Jeppe i berget" och pappa till namnet är K.-A. Tjellander, Instrument, CFA, som alltså tilldelas prisboken och ett hjärtligt tack. Tack riktas också till alla övriga bidragsgivare. Deras namnförslag lägges tills vidare på is. Det kan ju tänkas, att det blir fler seriefigurer i Bergtrollet så småningom.

—//—

- Jag har en kompis, som går mot ljusare tider.
- Hur vet du det?
- Jo, han är pyroman.

—//—

— Ja, en sån lampa kostar 75 kr. när man köper den i affärerna, men min man har gjort den själv för 108: 50.

(Forts. fr. sid 5)

verk, som även gjorde honom internationellt ryktbar, var hans räknemaskin. Han ägnade sig åt de mest varierande tekniska områden; som exempel må nämnas explosionsturbiner, självgående torpeder, cigarmaskiner, tryckerimaskiner, automatgevär, separatorer m. m. W. var först bosatt i Lund, därefter i Jönköping men flyttade år 1870 till Stockholm. Han hade 20 barn, av vilka 17 nådde vuxen ålder. År 1905 dog han. Ända till ett par timmar före sin död arbetade han på sitt sjukläger med konstruktion av en säng med bättre liggmöjligheter.

O. Dahlin.

Fri fostran

Vi lever i barnets århundrade har det sagts, och skall man döma av de otaliga diskussioner och föredrag som hållits om barnuppfostran, så är det sant. Det har emellertid slagit mig, hur många det är som med modern fostran menar ingen fostran alls. Detta är givetvis bekvämt för föräldrarna, men särskilt trevligt blir inte resultatet varken för dem eller för omgivningen. Må det därför tillåtas mig att återge några ord av dr Hans Curmans föredrag vid Husmodersförbundets kurs i Sänga-Säby för en tid sedan:

"Få saker ha blivit så missuppfattade och förvrängda som de moderna uppfostringsidéerna. Någon har skapat uttrycket 'fri fostran', och det har många föräldrar misstolkat därhän att man ska låta barnen göra vad de vill, inte fordra något dem, aldrig ingripa vad de än tar sig till. Sådana tokerier kan folk tro på och intala sig, att den behandling som på anstalter används för barn med neuroser skall direkt tillämpas på normala barn.

Det går inte att till varje pris undvika konflikter, för barnet måste inpassningen i familjelivet — det första steget mot social anpassning — med nödvändighet medföra påfrestningar och försakelser. Men viktigt är samtidigt att barnet får visa sina känslor, att inte aggressiviteten blir helt uppdämd. Vill vi ha spontana vuxna människor, får vi inte driva barnen till att bara förkväva sina effekter. Lydiga barn och lydiga ungdomar står för många som ett ideal, men det kan föra till lydiga vuxna — och det begreppet har en otäck bismak och passar inte våra demokratiska ideal".

Bo.

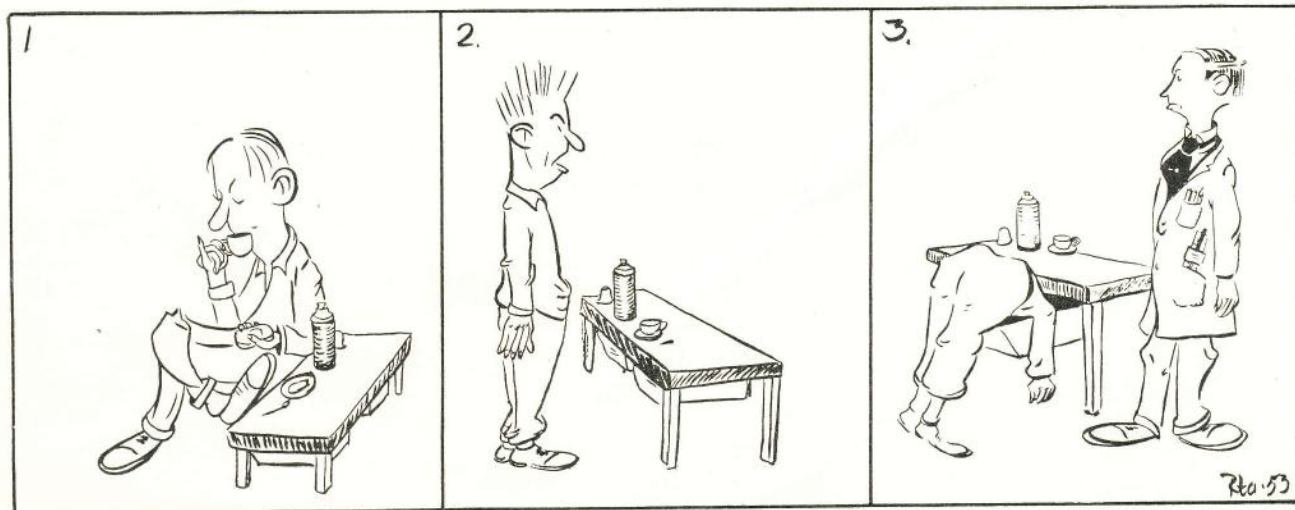
—//—

Fröken P. antastades på gatan av en ung man, som ville göra henne sällskap.

Hon fräser ilsket nej tack!

Den unge mannen tittar litet närmare på damen, lyfter artigt på hatten och säger: Det är jag, som skall tacka,

Jeppe i berget

Tecknaren Rta har vandrat runt och tittat på alla skyddskommitténs varnande affischer. Han tycker dom är bra, men en aning ensidiga. Han har därför ritat en del affischförslag, som vår populära skyddschef säkert kommer att glädja sig åt.

Pris 0:75 kr.